İŞKUR

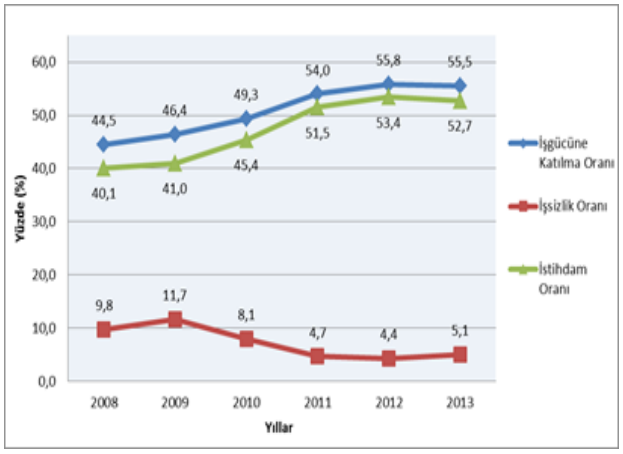

2015

MANİSA

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

MANİSA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU

(2015)

YAZARLAR

Mehmet Arif OKUYAN **İş ve Meslek Danışmanı**

Yemen KURT **İş ve Meslek Danışmanı**

SUNUŞ

Günümüz dünyası bilgi toplumu niteliğindedir. Sürekli gelişen teknoloji ve piyasa şartlarıyla birlikte işgücü piyasası değişime uğramaktadır. Bu değişime ayak uydurabilmek ve arz ve talep uyuşmazlığını ortadan kaldırabilmek için nitelikli işgücüne sahip olmak gerekmektedir. Özellikle ülkemiz genç bir nüfusa sahiptir. Bu gençlerin istihdama katılmasını sağlamak ve işsizliği azaltmak için gerekli politikaların üretilmesi öncelikle kamunun görevidir. İşgücü piyasasını doğru analiz edip, işverenlerin aradığı nitelikleri tespit etmek istihdam artırıcı politikaların temelini teşkil etmektedir.

İşgücü piyasasını etkileyen birçok unsur bulunmaktadır. Bunlardan biri işgücü piyasasının bölgesel olarak farklılıklar göstermesidir. Ülkemiz için ortak bir plan yapmak bu bakımdan güç olmaktadır. Bundan dolayı işgücü piyasasını yerel olarak ele almalı ona göre önlemler almalıyız. Bu ihtiyacı tespit eden İŞKUR, kapsamlı bir işgücü piyasası talep araştırması gerçekleştirmiştir. Hazırlanan bu rapor ile il düzeyindeki işgücü talebi tespit

edilmiş işverenin aradığı meslekler, eğitim düzeyi ve mesleklere ait beceri düzeyleri verilerle ortaya konulmuştur.

İŞKUR İl Müdürlüğü ve diğer kamu kuruluşlarıyla yaptığımız İl İstihdam ve Mesleki Eğitim Kurulu toplantılarımızda "Manisa ilinin ihtiyacı olan meslekler nelerdir?", "hangi alanda ne tür kurslar ve eğitimler düzenlemeliyiz?" sorularına ışık tutacak bu çalışma ile aktif işgücü politikalarına katkı sağlayacağımızı düşünmekteyiz.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle başta İŞKUR İl Müdürü ve personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. 2015 yılı I. Dönem Manisa İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

Erdoğan BEKTAŞ
Manisa Valisi

ÖNSÖZ

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) olarak işgücü piyasası verilerini, yerel ve ulusal bazda derlemek, analiz etmek, yorumlamak ve yayınlamak; işgücü arz ve talebinin belirlenmesine yönelik işgücü ihtiyaç analizlerini yapmak, yaptırmak; işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirmek ve uygulamak görevlerimiz arasında bulunmaktadır. İl Müdürlüğümüzce İşgücü Piyasası Araştırması her yıl yapılmaktadır. Bu araştırma ile işverenlerin çalıştırdığı ve ihtiyacı olan işgücünün belirlenmesi, işgücünde aranılan meslek ve mesleki nitelikleri ile benzeri durumların tespit edilmesi amaçlanmaktadır. Bu yıl, 16 Mart-30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde toplam 132 bin 34 işyeri tespit edilmiş olup bu işyerlerinden 103 bin 390 'ına İşgücü Piyasası Araştırma Formu doldurulmuştur.

Manisa İli İşgücü Piyasası Araştırması için 2 bin 456 işyeri tespit edilmiştir. Bu işyerlerinden 2 bin 22 işyerinden cevap alınmıştır. Bu çalışma sonucu elde edilen veriler, 2015 yılı Manisa İşgücü Piyasası Araştırma Raporu olarak sunulmuştur. Araştırma neticesinde, ilimizin açık iş oranı ve ihtiyaç

duyulan meslekler tespit edilmiş ve işyerlerimizin eleman temininde güçlük çekilme nedenlerine ulaşılmaya çalışılmıştır.

Son olarak yapılan bu araştırma raporunun, İşgücü piyasasının tüm unsurlarına faydalı ve hayırlı olmasını dilerim. İl Müdürlüğümüzce, İlimizin işgücü piyasasında etkin bir rol oynamak için tüm gayretimizde çalışmaya devam edilecektir.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen tüm işverenlerimize, kurum personelimize ve paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Salim EROĞLU

Manisa Çalışma ve İş Kurumu

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ i
ÖNSÖZ iii
TABLOLAR LİSTESİ vii
GRAFİKLER LİSTESİ ix
KISALTMALAR x
YÖNETİCİ ÖZETİ 1
GİRİŞ 5
BİRİNCİ BÖLÜM 6
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ 6
GENEL İŞGÜCÜ GÖSTERGELERİ 6
İŞKUR GÖSTERGELERİ 10
Kayıtlı İşsiz Verileri
Açık İş Verileri
İşe Yerleştirme Verileri
Kurs ve Kursiyer Verileri
İşsizlik Ödeneğinden Yararlanan Verisi
İKİNCİ BÖLÜM 16
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI 16
AMAÇ VE YÖNTEM 16
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM 18
İşyeri Verileri
Çalışan Verileri
AÇIK İŞLER 31
Açık iş verme ve açık iş oranı
Eğitim durumu
Beceri ihtiyacı
Arama kanalı
Cinsiyet dağılımı
İllerin açık iş oranı

TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER 51
Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyerleri
Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
GELECEK DÖNEM İSTİHDAM EĞİLİMLERİ 65
SONUÇ 71

KAYNAKÇA 74
EKLER 75
Ek 1- İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu 75
Ek 2- Ek 2a: Örnek Hacmi ve Örnek Seçimi 82
Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü 85
Ek 4- Ek Tablolar 92

TABLO LİSTESİ

Tablo-1 : Manisa İli Temel İşgücü Göstergeleri

Tablo-2 : Türkiye Geneli Temel İşgücü Göstergeleri

Tablo-3 : Yıllara ve Cinsiyete göre Kayıtlı İşsizler

Tablo-4 : Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

Tablo-5 : Yıllar İtibariyle İşe Yerleştirme Sayıları

Tablo-6 : Kurs ve Kursiyer Göstergeleri

Tablo-7 : Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı

Tablo-8 : İşsizlik Ödeneği Hakedenlerin Mesleklere Göre Dağılımı

Tablo-9 : Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Tablo-10 : Manisa'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo-11 : Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo-12 : Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Tablo-13 : İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Tablo-14 : Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Tablo-15 : Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Tablo-16 : Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Sektörler

Tablo-17 : Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Tablo-18 : İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

Tablo-19 : İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Tablo-20 : Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Tablo-21 : Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Tablo-22 : Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Tablo-23 : Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo-24 : Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Tablo-25 : Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo-26 : Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

Tablo-27 : Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Tablo-28 : Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Tablo-29 : Meslek Gruplarına Göre Arama Kanalları

Tablo-30 : En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Tablo-31 : Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Tablo-32 : Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Tablo-33 : İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı Arama Kanalı

Tablo-34 : Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Tablo-35 : Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı
Tablo-36 : İhracat Yapan İşyerlerin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı
Tablo-37 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı
Tablo-38 : Açık İşlerde İstenilen Becerilerin Cinsiyete Göre Dağılımı
Tablo-39 : Açık İşlerde Talep Edilen Becerilere Göre Açık İşin Aranma Süresi
Tablo-40 : Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi
Tablo-41 : Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi
Tablo-42 : Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi
Tablo-43 : Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı
Tablo-44 : Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo-45 : Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo-46 : İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo-47 : Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo-48 : Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı
Tablo-49 : Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı
Tablo-50 : Temininde Güçlük Çekilen Meslekler
Tablo-51 : Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*
Tablo-52 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo-53 : Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo-54 : İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo-55 : Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo-56 : İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları
Tablo-57 : Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları
Tablo-58 : Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları
Tablo-59 : Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 15 Meslek
Tablo-60 : Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler
Tablo-61 : Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

GRAFİK LİSTESİ

Grafik-1 : Manisa İli Temel İşgücü Göstergeleri

Grafik-2 : Manisa Açık İş Verileri

Grafik-3 : Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı

Grafik-4 : İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Grafik-5 : Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Grafik-6 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

Grafik-7 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

Grafik-8 : İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

Grafik-9 : Açık İşi Olan İşyerleri

Grafik-10 : Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

Grafik-11 : Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Grafik-12 : Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

Grafik-13 : Açık İşlerde Aranan Beceriler

Grafik-14 : İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Grafik-15 : Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Grafik-16 : Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Grafik-17 : Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Grafik-18 : Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

Grafik-19 : Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Grafik-20 : İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Grafik-21 : Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

Bu rapor, Manisa işgücü piyasasının genel fotoğrafını yansıtmak amacıyla hazırlanmıştır. Raporda, bu yılın verileri ile bir önceki yıla ait veriler ve Türkiye verileri kıyaslaması yapılmıştır.

Temel işgücü verilerindeki işgücüne katılım oranları incelendiğinde Manisa'nın, Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir. Diğer taraftan işsizlik oranlarını incelediğimizde ise Manisa'nın rakamlarının, Türkiye ortalamasının yarısında olduğu görülmektedir.

Manisa ilindeki İŞKUR'a kayıtlı işsiz sayılarına bakıldığında, 2014 yılında 50 bin 485 olan işsiz sayısı 2015 yılının ilk 6 ayında 59 bin 773 kişi olduğu görülmektedir. Buradaki işsizlerin meslekleri her iki yıl için incelendiğinde 'beden işçisi (genel)' ilk sırada, 'beden işçisi (temizlik)' ikinci sırada ve 'büro memuru (genel)' üçüncü sırada olduğu tespit edilmiştir.

Manisa İŞKUR'un 2014 yılında aldığı işgücü talebi 37 bin 206 iken, 2015 yılının ilk 6 ayında aldığı açık iş talebi 25 bin 968 olduğu görülmektedir. Bu veriler doğrultusunda ilimizde ekonomik büyümenin olduğunu söyleyebiliriz. En çok açık iş verilen mesleklere baktığımızda 'beden işçisi (genel)' ve 'madenci (genel)' ilk iki sırada yer almaktadır.

İlimizin işe yerleştirme verileri incelendiğinde 2014 yılında 10 bin 947 iken 2015 ilk 6 ayında 6 bin 970 kişinin kurum tarafından işe yerleştirildiği görülmektedir. En çok işe yerleştirilen meslekler incelendiğinde ise 'beden işçisi (genel)', 'madenci (genel)' ve 'beden işçisi (temizlik)' mesleklerini ilk 3 sırada görmekteyiz.

Mesleki kurslarla ilgili verilere baktığımızda 2015 ilk 6 ayı itibariyle 470 program düzenlenmiş olup bu programlarda toplam 2 bin 833 kişi yararlanmıştır. Ayrıca TYP programı ile 5 bin 688 kişi istihdam edilmiştir.

İlimizde 2014 yılında 10 bin 447 kişi işsizlik fonundan yararlanırken, 2015 yılının ilk 6 ayı itibariyle bu rakam 5 bin 236 kişi olmuştur. İşsizlik ödeneğinden en fazla yararlanan kişiler beden işçisi (genel) mesleğindedir.

İstihdamın artırılması ve işsizliğin azaltılması; eğitimin işgücü talebine duyarlılığının artırılmasına, işgücü arz ve talebinin doğru olarak tespit edilmesine ve buna uygun politikaların geliştirilmesine bağlıdır. Bu hedef doğrultusunda Manisa ilinde işgücü piyasasının talep boyutunu tespit edebilmek amacı ile Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından 16 Mart-30 Nisan 2015 tarihleri arasında Manisa İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirilmiştir.

Manisa ilinde gerçekleştirilen bu talep araştırması ile; Manisa'daki işgücünün yapısı, sektörler bazında çalışanların mesleklere ve cinsiyete göre dağılımları, ihtiyaç duyulan işgücü için talep edilen eğitim ve beceri durumları, temininde güçlük çekilen meslekler ve teminde güçlük çekme nedenleri, 2016 yılı ortasında işgücü piyasasında mesleki değişim beklentilerine ilişkin bilgiler derlenmiştir.

Bu çalışma ile birlikte Manisa'nın işgücü piyasasının fotoğrafı çekilerek Manisa'daki sektörlerin işgücü ihtiyacı tespit edilmiştir. Çalışma sonucunda Manisa düzeyinde sektörel olarak istatistiksel ve anlamlı tahminler üretilmiştir.

Alan çalışması Türkiye İstatistik Kurumu ile birlikte tespit edilen Manisa'daki özel sektörde faal olan 10+ istihdamlı işyerlerinde gerçekleştirilmiştir. Uluslararası sektörel ve mesleki sınıflandırmalar kullanılarak yapılan araştırmada Manisa'da tam sayım yöntemi ile çalışılmıştır. Yani Manisa ilindeki 10+ istihdamlı özel sektör işyerlerinin tamamı ziyaret edilmiştir. Toplamda 2 bin 465 işyeri bizzat ziyaret edilmiş, bu işyerlerinin 2 bin 22 tanesine ise işyeri bilgi formu uygulanmıştır.

Çalışma kapsamında Manisa ilinde 1.623 kişilik açık iş bulunmaktadır. Buna ek olarak, Manisa'nın "açık iş oranı" yüzde 1,6 olarak hesaplanmıştır. Başka bir deyişle, Manisa'da her 100 kişilik kadronun 98,4'ü dolu 1,6'sı ise boş olup doldurulmaya hazırdır. Saha çalışmasında ziyaret edilen işyerlerinin yüzde 15,7'si, açık işi olduğunu belirtmiştir. Başka bir deyişle,

yaklaşık her 6 işyerinden 1'inin açık işi bulunmaktadır. Açık işler için yaklaşık olarak yüzde 72,7 oranında asgari bir eğitim düzeyi talep edilmektedir. Açık işler için yüzde 23,1'i lise altı eğitimlileri, yüzde 18,5 oranında meslek lisesi eğitimliler, yüzde 8,5'i de lise üstü eğitimlileri talep etmektedir. Açık işler için talep edilen ek beceriler incelendiğinde; açık işlerin yüzde 1,1'i için yabancı dil yeterliliği, yüzde 17,5'i için bilgisayar kullanımı, yüzde 4,5'i için satış ve pazarlama, yüzde 7,5'i için proje tabanlı çalışma, yüzde 14,1'i için etkin hesap yapabilme, yüzde 12'si için sorun çözme ve bağımsız karar verme becerileri, yüzde 35,9'u için iletişim ve ifade etme, yüzde 36,1'i için takım çalışması becerileri, yüzde 60,2'si için mesleğe ilişkin yeterli bilgi ve yüzde 66,7'si için fiziksel yeterlilik talep edildiği tespit edilmiştir.

Sektörlere göre en yüksek açık iş oranı yüzde 9,8 ile Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe tespit edilmiştir. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörünü yüzde 5,7 açık iş oranı ile Bilgi ve İletişim sektörü ve yüzde 4,2 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörü izlemektedir. Manisa'da açık işlerin en fazla olduğu mesleklerin; Plastik Mamuller Montaj İşçisi, Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı, Metal Mamulleri Montaj İşçisi, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi olarak tespit edilmiştir.

Manisa İşgücü Piyasası Talep Araştırmasına göre, işverenlerin Manisa'da ilk 6 ayda 2 bin 617 kişinin temininde güçlük çektikleri sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma kapsamında ziyaret edilen işyerlerinin yüzde 31,6'sı eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Başka bir deyişle, yaklaşık her 3 işverenden 1'i işgücü piyasasında aradığı elemanı bulurken zorlanmıştır.

Araştırma kapsamında işyeri ziyaretleri sırasında görüşülen işverenlere hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri sorulmuştur. Eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler; Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Gaz altı Kaynakçısı, Pres Tezgahı Operatörü (Kesim), Güvenlik Görevlisi ve Garson Servis Elemanı olmuştur.

Manisa İşgücü Piyasası Talep Araştırması sonuçları 30 Haziran 2016 tarihi itibariyle istihdamda 2 bin 874 kişilik net artışın beklendiğini bize göstermektedir. Başka bir deyişle, işverenler bugüne kıyasla, 30 Haziran 2016 tarihinde istihdamın net olarak yüzde 2,9 artmasını beklemektedir.

30 Haziran 2016 tarihinde sektörler itibariyle net istihdam değişimine oransal olarak bakılacak olursa, en yüksek net istihdam artışı beklenen üç sektörün; yüzde 7,2 ile İnşaat, yüzde 6,8 ile Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, yüzde 6,2 ile Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri sektörleri olduğu görülmüştür.

Cevher Hazırlama Teknikeri, Beden İşçisi (Genel), Montaj İşçisi(Havalı Tornavida), Güvenlik Görevlisi, CNC Torna Tezgahı Operatörü meslekleri 30 Haziran 2016 tarihi itibariyle en fazla net istihdam artışı beklenen mesleklerdir. Buna karşılık; Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru(Genel), Matematik Öğretmeni (Ortaöğretim), İnşaat Elemanları Kalıpçısı(Elle) meslekleri ise 30 Haziran 2016 tarihi itibariyle en fazla net istihdam azalış beklentisinin olduğu mesleklerdir.

Çalışmanın sonuç raporunda Manisa'nın işgücü piyasası arz ve talep yönüyle ele alınarak Manisa'nın işgücü piyasa yapısı ve işgücü piyasasının ihtiyaçları ortaya konulacaktır. Aktif İstihdam Politikalarının; özellikle de işgücü yetiştirme kurslarının tespit edilen ihtiyaçlara göre açılması planlanmaktadır.

Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Manisa İşgücü Piyasası Talep Araştırması ile bilimsel temelden yoksun bir konu durumunda olan yerel işgücü piyasa yapılarının ve işgücü piyasası ihtiyaçlarının daha iyi anlaşılmasını hedeflemektedir. Ayrıca Manisa ilinde geliştirilecek istihdam politikaları; araştırmanın sonuçları dikkate alınarak oluşturulacaktır. İşgücü yetiştirme kursları, tespit edilen ihtiyaçlara göre açılacaktır. Önümüzdeki dönemde de, Manisa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü tarafından her yıl en az bir defa bu yönde ve bu kapsamda araştırmalar yapılması hedeflenmektedir.

GİRİŞ

Manisa ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Manisa ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Manisa işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analizi Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla buluştuğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin oluştuğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır. İBBS'ye göre **TR33** olarak sınıflandırılan iller Kütahya, Afyon, Manisa, Uşak'tır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Manisa ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1'de Manisa iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Manisa ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Manisa ilinin işgücüne katılım işsizlik oranı ve istihdam oranları incelediğinde 2008 yılından 2012 yılına kadar oranlarda olumlu bir değişim söz konusudur. Özellikle 2010 yılı rakamlarıyla 2011 yılı rakamları karşılaştırıldığında ciddi bir değişim görülmektedir. 2013 yılı rakamları ise bir önceki yıla göre düşüş göstermiştir. Manisa ilinin işsizlik rakamları Türkiye ortalamasının altındadır. (Bkz. Tablo-1 ve Tablo-2)

Tablo-1: Manisa İli Temel İşgücü Göstergeleri

YILLAR	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	44,5	9,8	40,1
2009	46,4	11,7	41,0
2010	49,3	8,1	45,4
2011	54,0	4,7	51,5
2012	55,8	4,4	53,4
2013	55,5	5,1	52,7

Kaynak: TÜİK

Tablo-2: Türkiye Geneli Temel İşgücü Göstergeleri

YILLAR	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	45	11,8	39,7
2009	44,9	13,6	38,8
2010	46,7	12,1	41,1
2011	47,5	9,4	43,0
2012	48,5	9,5	43,9
2013	49,5	10,2	44,5

Kaynak: TÜİK

Türkiye geneli temel işgücü göstergelerini Tablo-2'den incelediğimizde 2009 yılı dışında yukarıdaki göstergelerde genel olarak bir iyileşme görmekteyiz. İstihdam oranı ve işgücüne katılım oranında her geçen yıl artış görülmektedir. İlimizin verilerini incelediğimizde her geçen yıl gelişmekte olan Organize Sanayi Bölgesi ve farklı sektörlerdeki işgücü artışıyla işsizlik oranında ülke bazındaki 2023 hedefine ulaşıldığı görülmektedir**.**

Bu verilerle ilgili olarak aşağıya çıkarılan grafikte, 2009 ve 2013 yılları arasında işsizlik oranı ile istihdam oranı arasında ters orantı olduğu görülmektedir. Bu dönemde istihdama katılım oranındaki artışla birlikte işsizlik oranının düşmesi bize yeni istihdam sahalarının açıldığı ve mevcut işletmelerin çalışan sayısının arttığını göstermektedir.(Bkz. Grafik-1)

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2013 yılına kadar azalış göstermiş olup, 2012-2013 yılları arasında sert bir düşüş yaşamıştır. İşgücüne katılım

oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun sürekli azaldığını göstermektedir.

Grafik 1: Manisa İli Temel İşgücü Göstergeleri

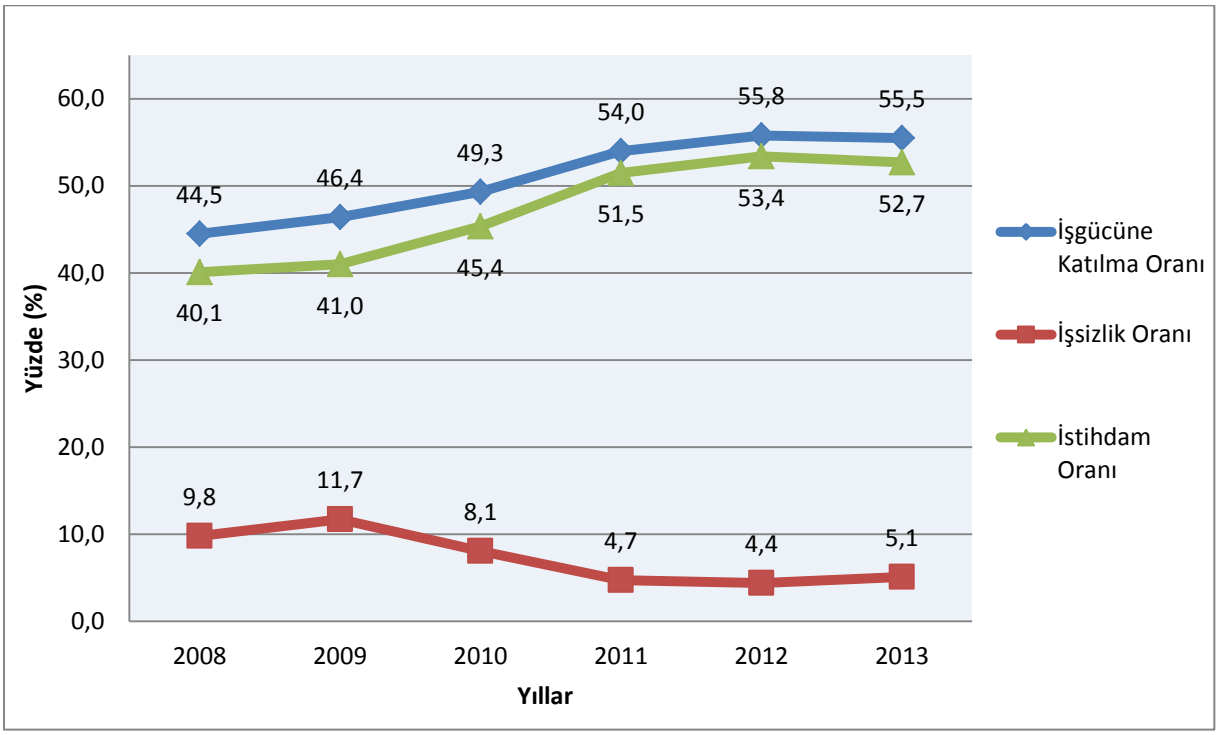

Kaynak: TÜİK

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında sabit bir seyir izlerken, 2009 sonrasındaki yıllarda sürekli olarak düşüş eğilimi göstermektedir. Söz konusu oran 2012-2013 döneminde 6 puanlık bir azalışla en sert düşüşü göstermiştir. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişememesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı bazı yıllarda, bir önceki yıla göre azalış gösterse de genel eğilim işsizlik oranının artışı yönündedir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Manisa ili işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun arttığı fakat bu duruma nazaran istihdam alanlarının artmadığı söylenebilir. 2008-2013 yılları arası özellikle 2009 yılında küresel alanda yaşanan ekonomik gelişmelerin de etkisiyle Manisa ile işgücü piyasası için çok olumlu bir seyir olmamıştır. Ancak bu gelişmelere rağmen istihdam ve işgücüne katılma oranları Türkiye ortalamasının üzerinde işsizlik oranı ise Türkiye ortalamasının altındadır. Bunlar da Manisa ili işgücü piyasası için olumlu göstergelerdir.

İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdırlar.

KAYITLI İŞSİZ

Öncelikle bu kısma giriş yapmadan önce İŞKUR'un kayıtlı işsiz tanımıyla TÜİK' in işsiz tanımın birbirinden farklı olduğunu belirtmemiz gerekir. İŞKUR' a iş için kayıt olan kişi kurum aracılığıyla herhangi işe yerleştirilmese dahi 18 ay boyunca profilleri aktif halde kalır ve "iş arıyor" görünürler.

Yıllara ve cinsiyete göre kayıtlı işsizler incelendiğinde Manisa ilinde 2011 yılı verilerine baktığımızda kayıtlı erkek işçi sayısı bir önceki yıla göre düşüş göstermiştir. Onun dışında hem Türkiye'de hem Manisa'da yıldan yıla bir artış söz konusu olmaktadır. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. Manisa ili özelinde 2010 yılında iş arayan kadın sayısı 8 bin 929 iken 2015 yılının altıncı ayı itibariyle bu sayı 24 bin 249 olarak gerçekleşmiştir. Yaklaşık 3 kat oranında bir artış söz konusu olmuştur. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır

Tablo-3: Yıllara ve Cinsiyete göre Kayıtlı İşsizler

	MANİSA			TÜRKİYE		
	KADIN	ERKEK	TOPLAM	KADIN	ERKEK	TOPLAM
2010	8.929	21.422	30.351	414.972	999.569	1.414.541
2011	12.211	18.269	30.480	702.037	1.142.928	1.844.965
2012	17.171	23.840	41.011	938.641	1.433.621	2.372.262
2013	19.697	27.747	47.444	1.049.766	1.561.203	2.610.969
2014	20.902	29.583	50.485	1.114.723	1.633.255	2.747.978
2015*	24.249	35.524	59.773	1.200.081	1.853.752	3.053.833

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı Haziran sonu itibariyle

Tablo-4: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*		2014	
MESLEKLER	KAYITLI İŞSİZ	MESLEKLER	KAYITLI İŞSİZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	11.794	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	15.913
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	3.592	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	4.134
BÜRO MEMURU (GENEL)	1.790	BÜRO MEMURU (GENEL)	1.825
MANEVRACI-HARMANCI (MADEN)	1.126	MADENCİ (GENEL)	1.673
MADENCİ (GENEL)	1.118	SEKRETER	1.111
SEKRETER	1.104	MANEVRACI-HARMANCI (MADEN)	1.090
ÖN MUHASEBECİ	980	ÖN MUHASEBECİ	1.088
ÇAYCI	753	SATIŞ DANIŞMANI	924
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	730	GARSON (SERVİS ELEMANI)	881
SATIŞ DANIŞMANI	718	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	875
GARSON (SERVİS ELEMANI)	689	ÇAYCI	807
Genel Toplam	**50.485**	**Genel Toplam**	**59.773**

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR'dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 2'de görüleceği üzere 2010 yılında 7 bin 335 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibari ile katlanarak artmış ve 2015 yılında toplam 37 bin 206 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibari ile de açık iş sayısı 25 bin 968 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2014 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. Grafiğe dikkat edecek olursak 2013 yılında bir düşüş söz konusu olmuştur. İŞKUR'un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR'a iletmeye başlamıştır.

Grafik-2: Manisa İli Açık İş Verileri

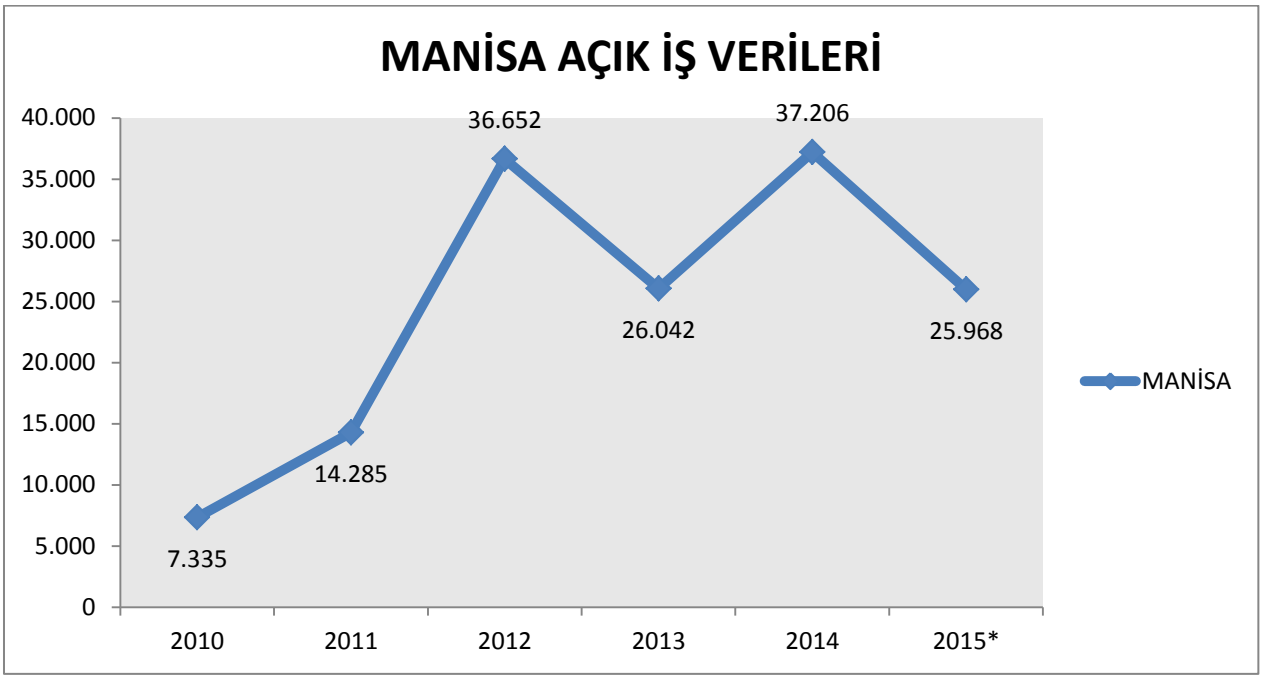

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran 2015

İŞE YERLEŞTİRMELER

Tabloda yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında 3 bin 330 olan işe yerleştirme sayısı üç kattan fazla artarak 2014 yılında 10 bin 318'e çıkmıştır.2012 ve 2013 yıllarında kamudaki yoğun işe alım bu yıllarda işe yerleştirmeleri artırmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 6 bin 970 olarak gerçekleşmiş olup yıl sonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılacağı tahmin edilmektedir. Türkiye geneli rakamlara baktığımızda 2010 yılında 205 bin 231 olan işe yerleştirme sayısı 2014 yılında 701 bin 435 olarak gerçekleşmiştir. Görüldüğü üzere Türkiye rakamları da üç katın üzerinde artış görülmektedir.

Tablo-5.Yıllar İtibariyle İşe Yerleştirme Sayıları

	MANİSA			TÜRKİYE		
	KADIN	ERKEK	TOPLAM	KADIN	ERKEK	TOPLAM
2010	605	2.725	3.330	49.697	155.534	205.231
2011	1.967	4.839	6.806	101.708	261.964	363.672
2012	3.352	7.969	11.321	165.608	390.979	556.587
2013	2.596	8.351	10.947	205.423	466.155	671.578
2014	3.431	6.887	10.318	222.596	478.839	701.435
2015*	2.084	4.886	6.970	137.688	341.082	478.770

Kaynak: İŞKUR *2015 Ocak-Haziran Dönemi

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada Beden İşçisi (Genel), Madenci (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Satış Danışmanı, Hasta Bakım Teknisyeni, Seramik Karo Vitrifiye İmal İşçisi meslekleri takip etmektedir.

Kayıtlı işsiz, açık iş ve işe yerleştirme göstergelerinde yer alan mesleklere baktığımızda, işgücü piyasası tarafından talep edilen mesleklerle kayıtlı işsizlerin meslekler bazında örtüşmediği görülmektedir. Söz konusu durum işe yerleştirmelerde meslekler bazında dönemsel ihtiyaçlardan kaynaklanmaktadır.

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 470 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 2 bin 833 kişi katılmıştır.

İşbaşı Eğitim Programının (İEP) ise işgücü piyasası tarafından oldukça talep gören, işe yerleştirme ve meslekte tecrübe edinme hususlarında etkin olduğu görülmektedir. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 425 İEP düzenlenmiş olup bin 789 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 35 adet kurs düzenlenmiş olup 801 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 96 programda 5 bin 689 kişi programdan yararlanmıştır.

Tablo-6: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri

YILLAR	AKTİF İŞGÜCÜ PROGRAMLARI								TOPLUM YARARINA PROGRAMLAR	
	Meslekî Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Program Sayısı	İEP Kursiyer Sayısı	Girişimcilik Program Sayısı	Girişimcilik Kursiyer Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Program Sayısı	TYP Kursiyer Sayısı
2015*	35	801	425	1.789	10	243	470	2.833	96	5.689
2014	48	638	368	1.219	10	258	426	2.115	43	1.307
2013	60	1.081	245	885	15	372	320	2.338	45	1.152
2012	159	3.129	216	787	4	84	379	4.000	90	1.759
2011	61	1.003	168	395	10	224	239	1.622	34	353
2010	133	3.518	43	170	1	25	177	3.713	8	184

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un düzenlediği aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır. Bu programlar tam anlamıyla kazan-kazan mantığıyla yürümektedir. Hem işveren hem kursiyer kazanmaktadır.

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Manisa ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 10.014 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 5.236'sı işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır. İşsizlik ödeneğine başvuru ve hak eden sayısı yıllar itibari ile artmıştır. Manisa'nın sanayi bölgesi olması ve özellikle fabrikaların sipariş usulü çalışması nedeniyle sözleşmeli işçi çalıştırmaları bu sayıyı artırmaktadır.

Tablo-7: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği Başvuru Sayısı	İşsizlik Ödeneği Hak Eden Sayısı
2015*	10.014	5.236
2014	17.315	10.447
2013	12.999	6.912
2012	10.241	6.117
2011	7.079	5.080
2010	6.325	5.038

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo-8:- İşsizlik Ödeneği Hakedenlerin Mesleklere Göre Dağılımı

MESLEKLER	2015*	MESLEKLER	2014
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	1.166	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	2.400
BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	194	MADENCİ (GENEL)	1.380
BÜRO MEMURU (GENEL)	107	MANEVRACI-HARMANCI (MADEN)	334
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	91	BEDEN İŞÇİSİ (TEMİZLİK)	387
ÖN MUHASEBECİ	81	BÜRO MEMURU (GENEL)	233
SATIŞ DANIŞMANI	69	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	205
KALİTE KONTROLCÜ	60	ÖN MUHASEBECİ	163
SEKRETER	57	SATIŞ DANIŞMANI	139
MUHASEBECİ	52	SEKRETER	114
FORKLİFT OPERATÖRÜ	50	ŞOFÖR (YOLCU TAŞIMA)	104
Genel Toplam	4.293	Genel Toplam	10.447

Kaynak: İŞKUR *2015 Ocak-Haziran Dönemi

Tablo incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu ve meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradığı görülmektedir.

2014 ve 2015 yılına baktığımızda ilk sırada Beden İşçisi(Genel) mesleği yer almaktadır. 2014 yılına baktığımızda özellikle ikinci ve üçüncü sırada bulunan meslekler madencilikle ilgili mesleklerdir. Bunun nedeninin 2014 yılının Mayıs ayında gerçekleşen Soma maden kazasının etkisi görülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanmayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında

Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" [1] kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılanma Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibariyle artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kırılımı dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

[1] Soru Formu Ek 1'de verilmiştir.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Manisa ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR'un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Manisa ilinde 2022 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 98 bin 514 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Manisa ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 2.022 işyeri için veri üretilmiştir. Tüm sektörlerde İşyeri olan Manisa ilinde sektörler bazında en çok işyeri olan İmalat sanayi olmuştur. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo-9'da gösterilmiştir.

Tablo-9:Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+ İşyeri Sayısı
İmalat	660
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	439
İnşaat	351
Ulaştırma ve depolama	104
Eğitim	89
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	82
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	68
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	65
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	60
Diğer hizmet faaliyetleri	41
Madencilik ve taş ocakçılığı	23
Bilgi ve iletişim	11
Gayrimenkul faaliyetleri	11
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	4
MANİSA	**2.022**

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayıları incelendiğinde Manisa İlinde Sanayi'nin ne kadar önemli olduğu daha net göze çarpmaktadır. İşyeri sayılarının yaklaşık 3'te 1'i İmalat sektöründeyken, Toptan ve Perakende Ticaret sektörü de 439 işyeri ile ikinci Büyük sektördür.

Sektörlere göre çalışan sayıları incelendiğinde ise biraz daha farklı bir tablo ortaya çıkmaktadır. 660 işyeri ile en fazla işyerine sahip İmalat sektörü çalışan sayısı olarak 58.846 ile yine ilk sıradadır. Fakat burada şöyle bir ayrımdan bahsedebiliriz. İşyeri sayısı olarak İl genelinin yaklaşık yüzde 32'sine tekabül eden İmalat sektörü, çalışan sayıları incelendiğinde yüzde 60 seviyelerine çıkmaktadır. İmalat sektöründeki firmaların birçoğunun büyük çaplı firmalar olması nedeniyle toplam çalışanların önemli bir kısmının bu sektörde istihdam edildiği açıkça görülmektedir. (Bkz. Tablo-10)

Tablo-10: Manisa' da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	15.282	43.564	58.846
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2.209	7.409	9.618
Madencilik ve taş ocakçılığı	55	8.990	9.045
Ulaştırma ve depolama	570	4.166	4736
İnşaat	435	3.880	4316
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	1.846	1.252	3.099
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1.024	1.954	2.978
Eğitim	1.028	1.035	2.062
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	408	835	1.243
Gayrimenkul faaliyetleri	287	526	813
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	210	461	671
Diğer hizmet faaliyetleri	110	323	433
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	22	169	191
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	14	146	160
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	26	108	134
Bilgi ve iletişim	44	89	133
Finans ve sigorta faaliyetleri	14	23	37
Manisa	23.585	74.929	98.514

Kaynak: İPA 2015

Manisa İlinde toplamda 98 bin 514 çalışan bulunmaktadır. Bunun yüzde 76'sını erkekler oluştururken, yüzde 24'ü kadınlar oluşturmaktadır. Erkek-Kadın dağılımını Sektörler bazında

incelendiğimizde, kadınların yeraltında çalıştırılamamasından ötürü Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektöründe çok yüksek oranda Erkek çalışanın olduğunu görmekteyiz. Bunun yanında İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler sektörü ise Kadın çalışanın Erkek çalışandan fazla olduğu tek sektör olarak görülmektedir. Eğitim sektöründe ise Kadın-Erkek çalışan sayılarının birbirine çok yakın olduğu görülmektedir. (Bkz. Tablo-11)

Sektörlere göre ortalama çalışan sayıları incelendiğinde, Manisa ortalaması 49 olarak görülmektedir. Bu sayı Türkiye genelinde 35'tir. Bu istatistiğe göre Manisa firmalarının daha büyük çaplı olduğunu söyleyebiliriz. En yüksek ortalama 393 ile Madencilik sektöründedir. Firma sayısının az olması bunun yanında firmaların genel olarak büyük çaplı olması böyle bir sonucu doğurmuştur. Manisa'nın lokomotifi olan İmalat sektöründe ise ortalama çalışan sayısının 89 olduğunu görmekteyiz. (Bkz. Grafik-3)

Grafik-3: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayısı

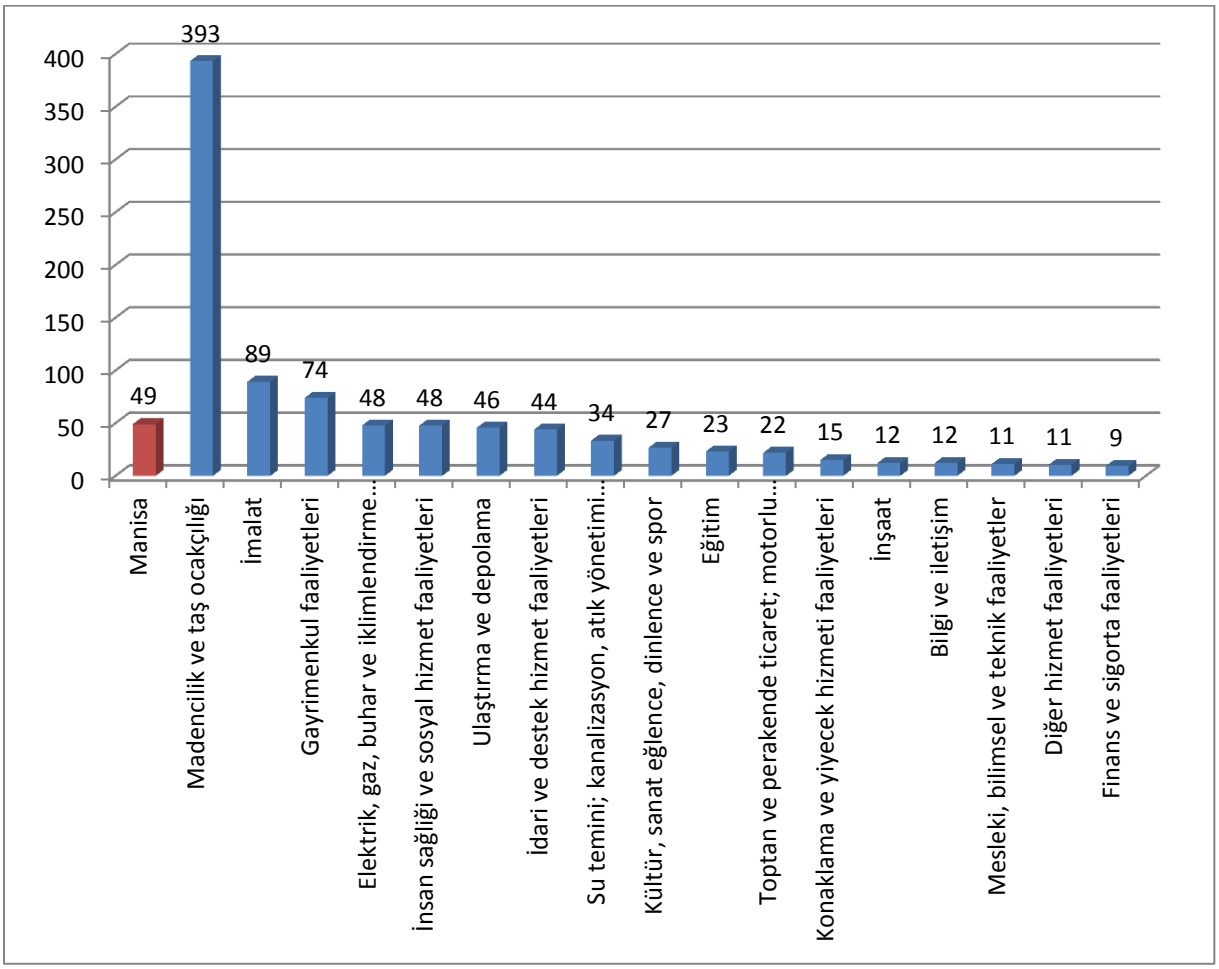

Kaynak: İPA 2015

Manisa'da 10+ istihdam eden işyerlerinin yaşları incelendiğinde, yaklaşık eşit bir dağılım görülmektedir. 5-9 yaş arasındaki firmalar yüzde 25,6 ile en büyük grubu oluşturmaktadır.

Grafik-4: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

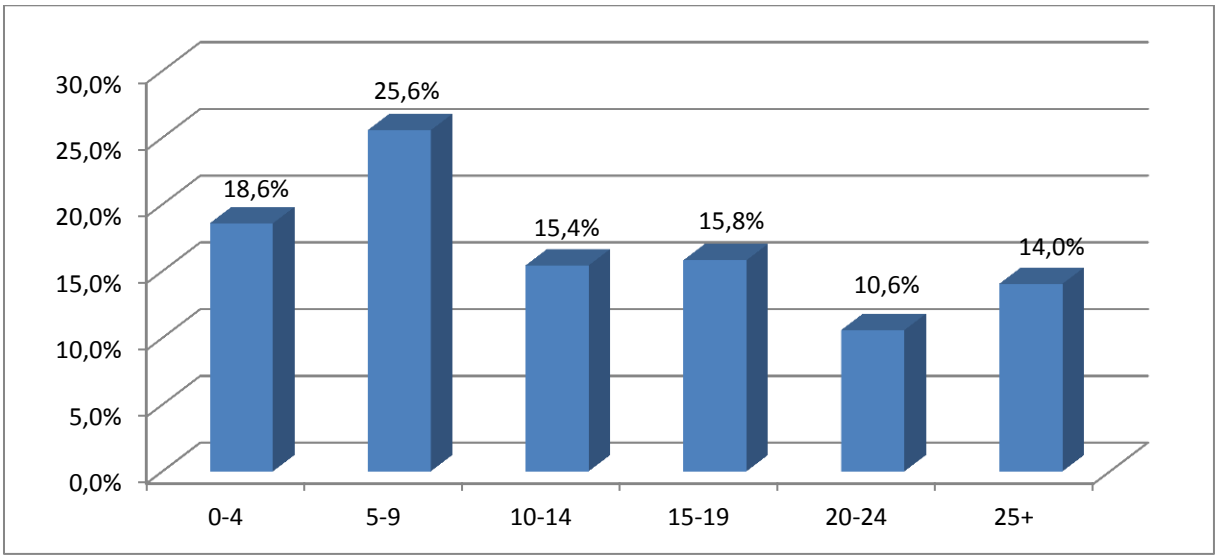

Kaynak: İPA 2015

Çalışan sayıları Meslek Gruplarına göre incelendiğinde ise, Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubunda toplam 32 bin 523 çalışan ile ilk sıradadır. Bunu 19 bin 314 kişi ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar takip etmektedir. (Bkz. Tablo-11)

Tablo-11: Çalışanların Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grupları	Kadın	Erkek	Toplam
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	6.195	26.328	32.523
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	3.762	15.551	19.314
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	4.143	9.329	13.472
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	1.632	8.028	9.659
Profesyonel Meslek Mensupları	3.003	4.453	7.456
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2.730	3.797	6.527
Hizmet ve Satış Elemanları	1.529	4.153	5.682
Yöneticiler	475	2622	3.098
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	116	668	784
MANİSA	**23.585**	**74.929**	**98.514**

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre Cinsiyet karşılaştırılması yapıldığında, tüm meslek gruplarında Erkek çalışan sayısının oldukça fazla olduğu görülmektedir. En büyük fark, Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri ile Yöneticiler meslek gruplarında görülmektedir. (Bkz. Grafik-5)

Grafik-5: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

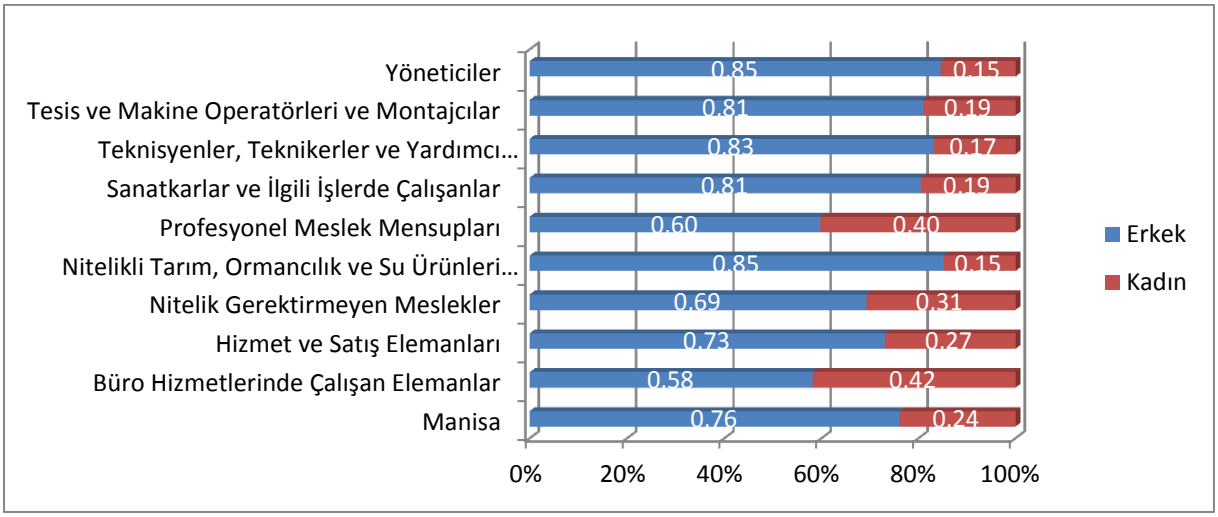

Kaynak: İPA 2015

Çalışan sayılarının en fazla olduğu meslekler incelendiğinde, Erkeklerde Madenciler, Kadınlarda ise Beden İşçisi (Genel) olarak görünmektedir. Toplam ile kıyaslandığında ise Erkek çalışan sayısının çok yüksek olmasından ötürü toplam çalışanların mesleklere dağılımı sıralamasını da belirlemiştir. (Bkz. Tablo-12)

Tablo-12: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Erkek	Kadın	Toplam
DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
MADENCİ (GENEL)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ	MADENCİ (GENEL)
ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
TUĞLA İMAL İŞÇİSİ	MUHASEBECİ	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
KALİTE KONTROLCÜ	ÜZÜM İŞLEME VE PAKETLEME İŞÇİSİ	TUĞLA İMAL İŞÇİSİ
USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMEN/ATÖLYE SORUMLUSU	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	KALİTE KONTROLCÜ
MAKİNE MONTAJ İŞÇİSİ	BÜRO MEMURU (GENEL)	ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	KALİTE KONTROLCÜ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde, İmalat sektöründeki firmaların yüzde 73,3'ü Kurum hizmetlerinden faydalanırken faydalanan firmalar içinde yüzde 32,6 ile en yüksek oran olmuştur. Sanayideki firmalar ile İŞKUR'un iletişiminin kuvvetli olması İmalat sektöründeki firmaların Kurumdan faydalanmalarının önünü açmaktadır. İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranında ikinci Sırada ise Bilgi ve İletişim sektörü gelmektedir. Toplamda sahip olduğu işyeri sayısı az olduğu için bu sektörün İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri dağılımı içindeki payı oldukça düşük kalmıştır. (Bkz. Tablo-13)

Tablo-13:İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
İmalat	73,3%	32,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	50,8%	21,7%
İnşaat	23,3%	17,4%
Ulaştırma ve depolama	31,4%	5,1%
Eğitim	48,9%	4,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	55,8%	4,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	66,1%	3,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	56,3%	3,2%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	3,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	39,0%	2,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	45,5%	1,1%
Bilgi ve iletişim	63,6%	0,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	27,3%	0,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	16,7%	0,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50,0%	0,2%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	50,0%	0,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,2%
Manisa	**51,9%**	**100,0%**

Kaynak: İPA 2015

Kısmi zamanlı çalışanı olan işyerlerini incelediğimizde, toplam işyerleri içindeki oranının yüzde 9,0 olduğunu görmekteyiz. Bu işyerlerindeki toplam çalışanın ise 26 bin 590 olduğu görülmektedir.

Sağlık sektörü en fazla part-time çalışanı olan sektör olurken, Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme sektörü ikinci Sırada bulunmaktadır. (Bkz. Tablo-14)

Tablo-14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektörler	Oran	Kadın Çalışan	Erkek Çalışan	Toplam Çalışan
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,6%	977	647	1624
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	7	77	84
Eğitim	22,7%	295	292	588
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	16,9%	82	143	225
İmalat	9,1%	5.935	15.845	21.780
Bilgi ve iletişim	9,1%	8	14	22
Gayrimenkul faaliyetleri	9,1%	1	39	40
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	8,9%	18	36	55
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7,7%	123	95	218
Ulaştırma ve depolama	6,9%	8	248	256
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5,4%	569	805	1.374
Madencilik ve taş ocakçılığı	4,5%	4	30	34
İnşaat	4,1%	31	254	284
Diğer hizmet faaliyetleri	2,4%	4	2	6
Genel Toplam	**9,0%**	**8.063**	**18.528**	**26.590**

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışılan meslekler incelendiğinde, hem Kadınlarda, hem Erkeklerde hem de toplamda Metal mamulleri montaj işçisi mesleğinin ilk sırada olduğu görülmektedir. Bu mesleği daha sonra Elektro-mekanik ve elektrikli eşya montajcıları meslekleri takip etmektedir. Part-time çalışanı olan firmalar içinde İmalat sektörünün çalışan sayısı olarak önemli pay alması nedeniyle böyle bir sonuç ortaya çıkmıştır. (Bkz. Tablo-15)

Part-time çalışan oranı en yüksek olan Sağlık sektöründen ise Kadınlarda Hemşire ve Temizlik Görevlisi meslekleri ilk 10'a girmişken Erkeklerde hiçbir meslek listeye girememiştir.

Tablo-15: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI	DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ	ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI
ELEKTRONİK MONTÖRÜ (GENEL)	ELEKTRİK MALZEMESİ MONTAJ İŞÇİSİ (NİTELİKSİZ)	DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ
DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ	USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMEN/ ATÖLYE SORUMLUSU	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	KALİTE KONTROLCÜ	ELEKTRİK MALZEMESİ MONTAJ İŞÇİSİ (NİTELİKSİZ)
MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	ELEKTRONİK MONTÖRÜ (GENEL)
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	MAKİNE MONTAJ İŞÇİSİ	KALİTE KONTROLCÜ
HEMŞİRE	İMAL İŞÇİSİ	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
ELEKTRİK MALZEMESİ MONTAJ İŞÇİSİ (NİTELİKSİZ)	ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI	USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMEN/ ATÖLYE SORUMLUSU
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	ALÜMİNYUM JANT MAKİNESİ OPERATÖRÜ	İMAL İŞÇİSİ

Kaynak: İPA 2015

Manisa firmalarının yüzde 26,5'i vardiyalı çalıştığını belirtmiştir. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak belirlenmiştir. Manisa'da vardiyalı çalışmanın Türkiye ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

Tablo-16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Sektörler

Sektörler	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	50,0%	44	8.794	8.838
İmalat	43,1%	12.079	33.995	46.074
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50,0%	14	87	101
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	50,0%	10	78	88
İnşaat	4,1%	155	563	719
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	25,6%	1.082	3.344	4.426
Ulaştırma ve depolama	24,5%	433	3171	3.605
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	39,0%	243	507	750
Bilgi ve iletişim	27,3%	10	40	50
Gayrimenkul faaliyetleri	27,3%	268	410	678
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3,6%	32	56	88
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	30,8%	360	1.219	1.579
Eğitim	5,7%	70	48	117
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	25,0%	1.317	840	2.157
Diğer hizmet faaliyetleri	2,4%	0	7	7
Manisa	**26,5%**	**16.118**	**53.159**	**69.277**

Kaynak: İPA 2015

Bu firmalarda toplam çalışan sayısının 69 bin 277 olduğu görülmektedir. Çalışan sayısı olarak en yüksek sayı yine İmalat sektöründe iken oran olarak baktığımızda Madencilik ve Su Temini, Kanalizasyon, Atık Yönetimi sektörleri yüzde 50 ile ilk sırayı paylaşmışlardır. (Bkz. Tablo-16)

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre en fazla çalışılan meslekleri incelediğimizde; Kadınlarda sırasıyla Beden İşçisi (Genel), Metal Mamuller Montaj İşçisi ve Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı olarak görülürken, Erkeklerde Diğer Madenciler ve Taş Ocakçılar, Beden İşçisi (Genel) ve Madenci (Genel) olarak görünmektedir. Vardiyalı çalışma yapan firmaların çalışan sayılarının İmalat sektöründe çok yüksek olması nedeniyle mesleklerin önemli kısmı bu sektör meslekleri olmuştur. (Bkz. Tablo-17)

Tablo-17: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR	DİĞER MADENCİLER VE TAŞ OCAKÇILAR
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	MADENCİ (GENEL)	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	MADENCİ (GENEL)
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	KALİTE KONTROLCÜ	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
ELEKTRONİK MONTÖRÜ (GENEL)	TUĞLA İMAL İŞÇİSİ	ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI
KALİTE KONTROLCÜ	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	KALİTE KONTROLCÜ
DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ	USTABAŞI/POSTABAŞI/FOR MEN/ATÖLYE SORUMLUSU	TUĞLA İMAL İŞÇİSİ
MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	FORKLİFT OPERATÖRÜ	DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	ŞOFÖR-YÜK TAŞIMA	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin genel işyeri içindeki oranı yüzde 17,6 şeklindedir. İmalat sektörü, sektörler arasında en yüksek ihracat oranına yüzde 44,1 ile ulaşmıştır. Çalışan sayıları baz alınarak bakarsak İmalat sektöründeki çalışanlar yüzde 93,7 ile çok yüksek bir orana sahiptir. Manisa ilinde ekonominin lokomotifinin İmalat Sanayi olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır. Oran olarak ikinci Sırada yüzde 22,7 ile Madencilik sektörü bulunurken çalışan sayısının düşük olması nedeni küçük firmaların ihracat yapmasından kaynaklandığı söylenilebilir. (Bkz. Tablo-18)

Tablo-18: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

Sektörler	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	22,7%	15	178	192
İmalat	44,1%	11.732	33.147	44.879
İnşaat	1,2%	11	89	100
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	9,8%	807	1.519	2.326
Ulaştırma ve depolama	3,9%	16	94	110
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,3%	12	7	19
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1,8%	2	11	13
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9,3%	81	132	213
Manisa	**17,6%**	**12.676**	**35.176**	**47.853**

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan firmalarda çalışanların meslekleri incelendiğinde yine İmalat sektörünün büyük etkisini görebiliyoruz. Kadın, Erkek ve Toplam olarak çalışılan meslekler incelendiğinde bütün mesleklerin İmalat sektörüne ait meslekler olduğunu söyleyebiliriz. Kadın, Erkek ve Toplamda ilk iki mesleğin Beden İşçisi (Genel) ve Metal Mamuller Montaj İşçisi olduğunu görüyoruz. Kadınlarda ve Toplamda üçüncü Meslek Elektro-Mekanik Montajcısı olarak görülürken Erkeklerde Kalite Kontrolcü olarak görülmektedir. (Bkz. Tablo-19)

Tablo-19: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ
ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI	KALİTE KONTROLCÜ	ELEKTRO-MEKANİK MONTAJCISI
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMEN/ATÖLYE SORUMLUSU	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
ELEKTRONİK MONTÖRÜ (GENEL)	DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ	KALİTE KONTROLCÜ
DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ	ALÜMİNYUM JANT MAKİNESİ OPERATÖRÜ	DİĞER ELEKTRİKLİ EŞYA MONTAJCILARI VE İLGİLİ ELEKTRİK İŞÇİLERİ
ÜZÜM İŞLEME VE PAKETLEME İŞÇİSİ	FORKLİFT OPERATÖRÜ	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)
KALİTE KONTROLCÜ	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	USTABAŞI/POSTABAŞI/FORMEN/ATÖLYE SORUMLUSU
MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	ELEKTRİK MALZEMESİ MONTAJ İŞÇİSİ (NİTELİKSİZ)
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	ELEKTRİK MALZEMESİ MONTAJ İŞÇİSİ (NİTELİKSİZ)	ELEKTRONİK MONTÖRÜ (GENEL)

Kaynak: İPA 2015

Grafik-6: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

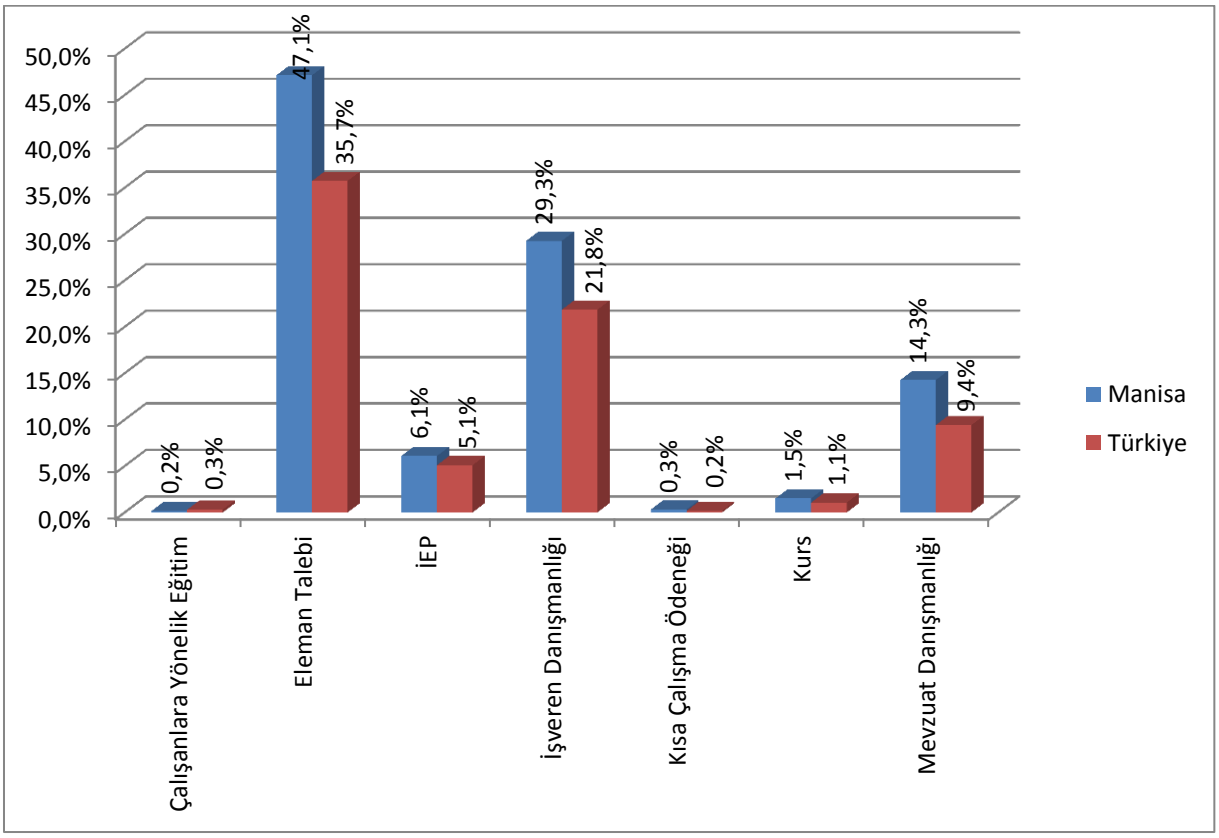

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan İşyerlerinin Manisa ve Türkiye kıyaslaması incelendiğinde benzer özellikler görülmektedir. Hem Türkiye Geneli hem de Manisa İli incelendiğinde firmaların ilk sırada Eleman Talebi nedeniyle İŞKUR'dan faydalandığı görülmektedir. Manisa'da bu oran yüzde 47,1 iken genelde yüzde 35,7 şeklindedir. İkinci sırada İşveren Danışmanlığı, üçüncü sırada ise Mevzuat Danışmanlığı şeklinde görülmektedir. Manisa ile Türkiye geneli arasındaki en önemli fark, Manisa oranlarının daha yüksek olmasıdır. Buna göre ilimizde İşverenler ile Kurumumuz arasındaki İşbirliğinin Türkiye Genelinden daha yüksek olduğu görülmektedir. (Bkz. Grafik-6)

Firmaların yaşlarına göre İŞKUR'dan faydalanmalarını incelediğimizde birbirine yakın oranlar görmekteyiz. Sadece 5-9 yaş arası firmaların oranların diğer firmaların oranlarında biraz daha yüksek olduğu görülmektedir. (Bkz. Grafik-7)

Grafik-7: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

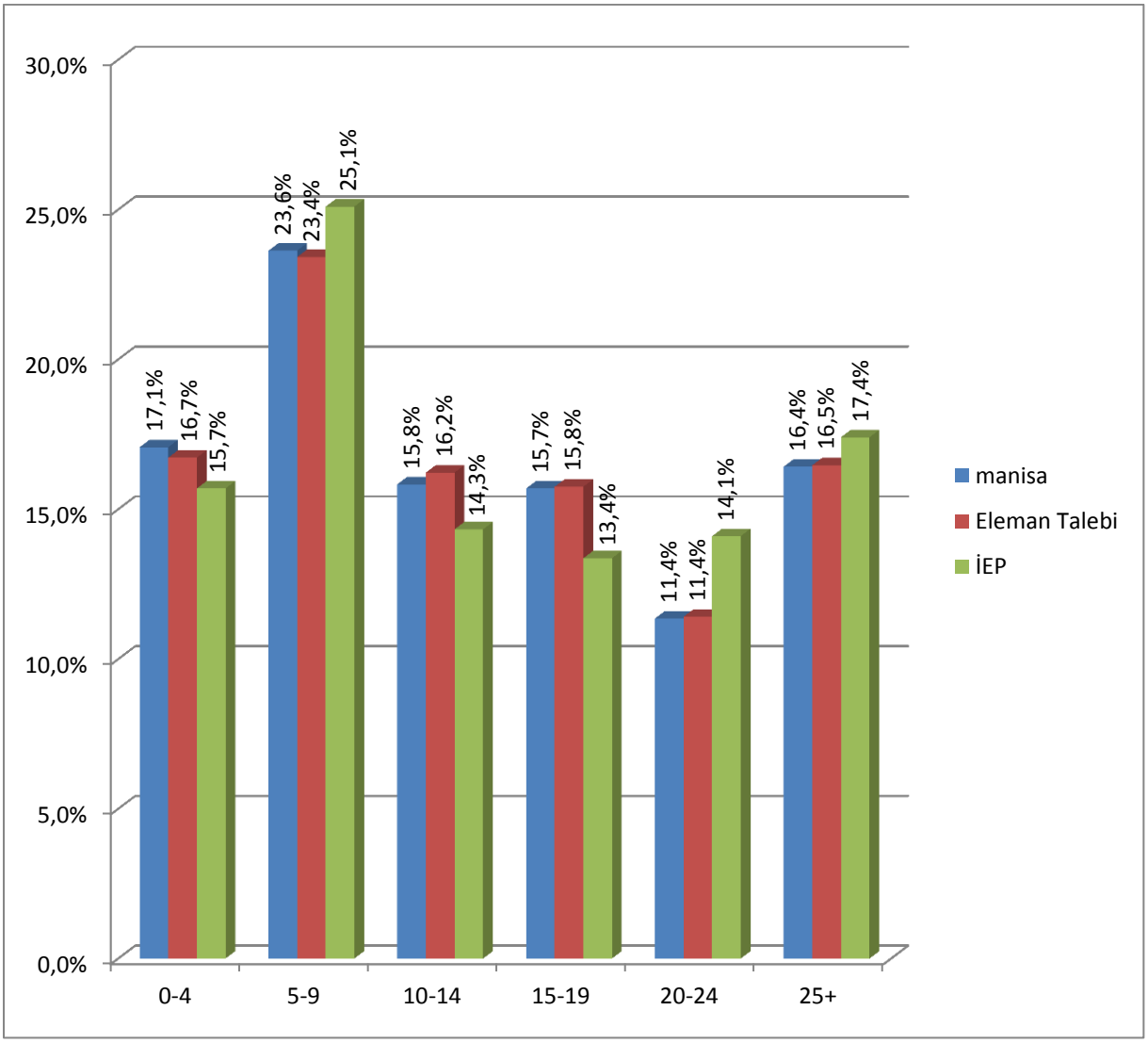

Kaynak: İPA 2015

Firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sürelerini incelediğimizde, 4' te 3' ünün son dört yıl içerisinde hizmetlerden faydalanmaya başladığını görüyoruz. 2012 yılında başlayan İş ve Meslek Danışmanlığı projesinin bu konuda başarılı olduğunu ve firmalarla iyi iletişim haline geçildiğini söyleyebiliriz. İşverenlerin 10 yıl öncesine kadar İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranının çok düşük olduğu açıkça görülmektedir. (Bkz. Grafik-8)

Grafik-8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

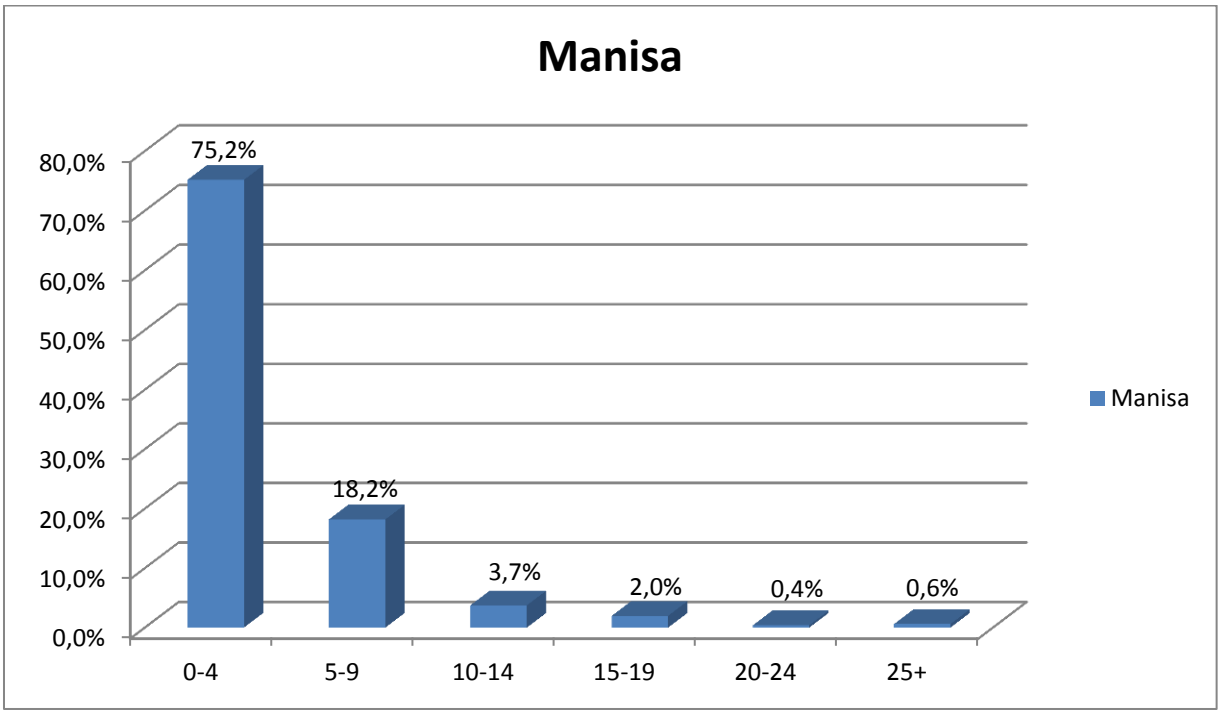

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR' dan faydalanılan hizmetler sektörel bazda incelendiğinde, eleman talebinin tüm sektörlerde oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Bunun yanında, İşveren Danışmanlığından firmaların ciddi oranda yararlandığı görülmektedir. (Bkz. Tablo-20) Son yıllarda önem kazanan İşbaşı Eğitim Programı (İEP) oranlarının düşük olması, hedeflenen yerden henüz uzak olduğumuzu göstermektedir. İEP ile belli bir mesleğe sahip olmayan kişilerin meslek sahibi olmaları için yardımcı olması, ayrıca firmaların kalifiye eleman ihtiyacında azami surette desteklenmesi amacıyla uygulanmaktadır.

Tablo-20: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	40,0%	10,0%	30,0%
İmalat	96,6%	12,8%	61,3%	4,0%	35,0%
İnşaat	86,7%	6,7%	56,1%	1,3%	26,7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	91,7%	7,3%	51,8%	0,9%	19,7%
Ulaştırma ve depolama	81,2%	3,1%	62,5%	0,0%	21,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	90,7%	4,7%	48,8%	0,0%	20,9%
Bilgi ve iletişim	85,7%	14,3%	57,1%	0,0%	14,3%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	85,7%	21,4%	42,9%	14,3%	7,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	88,4%	18,7%	44,1%	0,0%	20,8%
Eğitim	60,5%	14,0%	55,8%	4,7%	18,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	80,6%	44,4%	58,3%	5,6%	22,2%
Diğer hizmet faaliyetleri	68,8%	6,3%	37,5%	6,3%	18,8%

Kaynak: İPA 2015

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Firmaların açık işleri incelendiğinde, toplam işyerleri içinde eleman ihtiyacı olan işyeri oranı Manisa'da yüzde 15,7 iken Türkiye genelinde yüzde 14,2 olarak tespit edilmiştir. (Bkz. Grafik-9)

Grafik-9: Açık İşi Olan İşyerleri

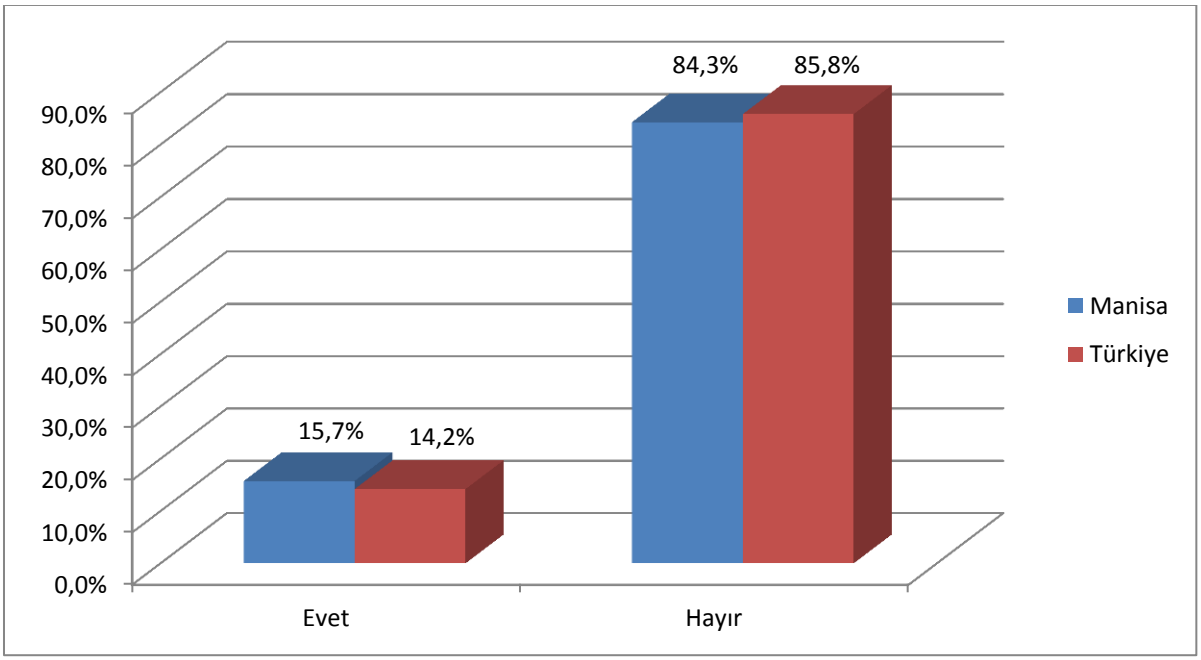

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre açık işler incelendiğinde ise, Manisa'nın lokomotifi olan İmalat sektöründe toplam açık işlerin yüzde 63,7'sinin olduğunu görüyoruz. Bu oranı yüzde 14,4 ile Toptan ve Perakende Ticaret takip ederken üçüncü sırada yüzde 7,9 ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri görünmektedir. Türkiye Genelinde ilk iki Sektör Manisa'dakiyle aynı iken oranlar biraz daha düşüktür. Üçüncü sırada ise Manisa'da oldukça etkisiz kalan Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri Sektörü bulunmaktadır.

Açık iş oranları incelendiğinde ise Manisa'da Finans ve Sigorta Faaliyetleri açık iş oranında yüzde 9,8 ile en yüksek olarak görünmektedir. Fakat burada dikkat edilmesi gereken konu, bu sektörde çalışan sayısının oldukça düşük olmasıdır. Açık iş sayısının az olmasına rağmen çalışan sayısının da çok düşük olması açık iş oranında bu sektörü ilk sıraya taşımıştır. Türkiye Genelinde ise her sektörün çalışan sayılarının yüksek olması bu şekilde şaşırtıcı oranların çıkmasını engellemektedir. Geneldeki en yüksek oran yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri sektöründe görülmektedir. (Bkz. Tablo-21)

Tablo-21: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

	Manisa		Türkiye	
Sektörler	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,5%	0,1%	0,6%	1,0%
İmalat	63,7%	1,7%	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	3,9%	1,4%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	14,4%	2,4%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	1,6%	0,6%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1,8%	2,3%	8,8%	2,1%
Bilgi ve iletişim	0,5%	5,7%	1,0%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,2%	9,8%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,7%	1,7%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	7,9%	4,2%	6,1%	1,5%
Eğitim	1,3%	1,0%	1,1%	0,7%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	2,9%	1,5%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,4%	1,6%	1,8%	2,7%

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin cinsiyet dağılımı incelendiğinde Erkek eleman ihtiyacının gerek Manisa'da gerekse Türkiye genelinde daha yüksek olduğu görülmektedir. İlimizde İşverenler açık işlerde cinsiyet tercihlerine daha çok önem verirken Türkiye genelindeki firmalarda bu ayrım daha az önem arz ediyor. (Bkz. Grafik-10)

Grafik-10: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

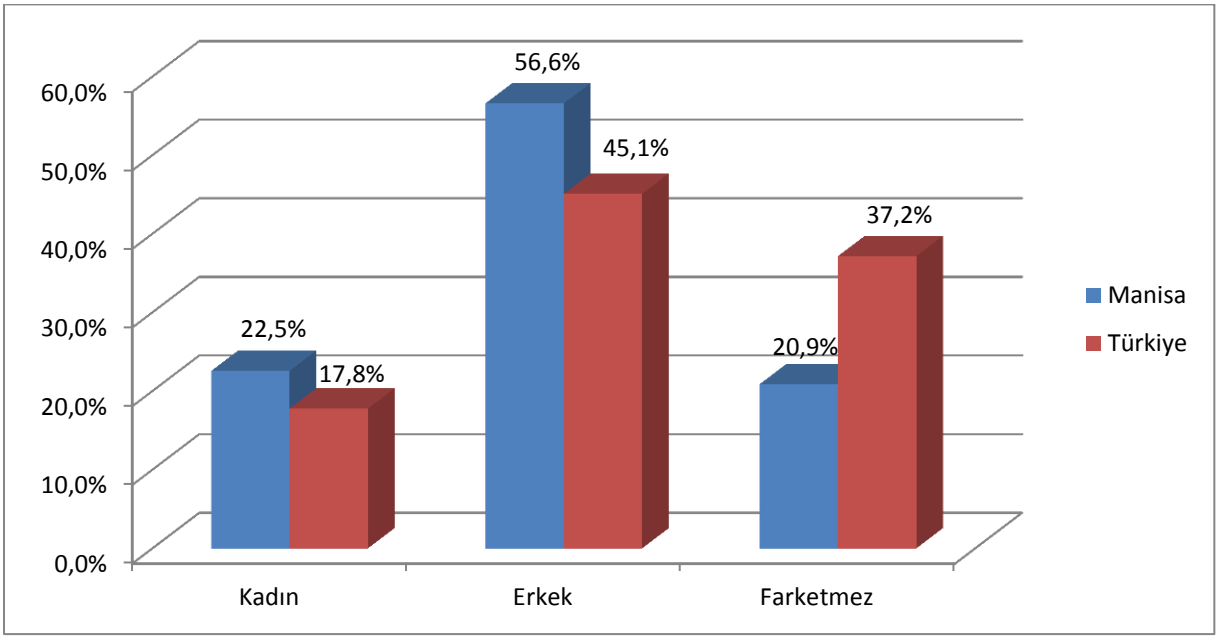

Kaynak: İPA 2015

Tablo-22: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

Sektörler	Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	13,6%
İmalat	25,3%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%
İnşaat	6,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	14,7%
Ulaştırma ve depolama	5,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13,0%
Bilgi ve iletişim	18,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	12,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15,3%
Eğitim	9,1%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	20,3%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	7,3%
Manisa	**15,7%**

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin kendi içinde açık iş verme oranı incelendiğinde ilk sırada yüzde 25,3 ile İmalat sektörü, ikinci sırada yüzde 25,0 Finans ve Sigorta Sektörü, üçüncü Sırada ise yüzde 20,3 ile Sağlık sektöründe olduğu görülmektedir. (Bkz. Tablo-22)

Açık işlerin işyerlerinin yaş grubuna göre dağılımını incelediğimizde Manisa ve Türkiye arasında ciddi farklar görünmemektedir. Her iki kıstas için de ilk sırada 5-9 yaş arasındaki açık iş oranlarını görmekteyiz. Aynı şekilde en düşük açık iş verme oranı hem Manisa için hem de Türkiye için 20-24 yaş arasındaki firmalarda görünmektedir.

Grafik-11: Açık İşi Olan İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

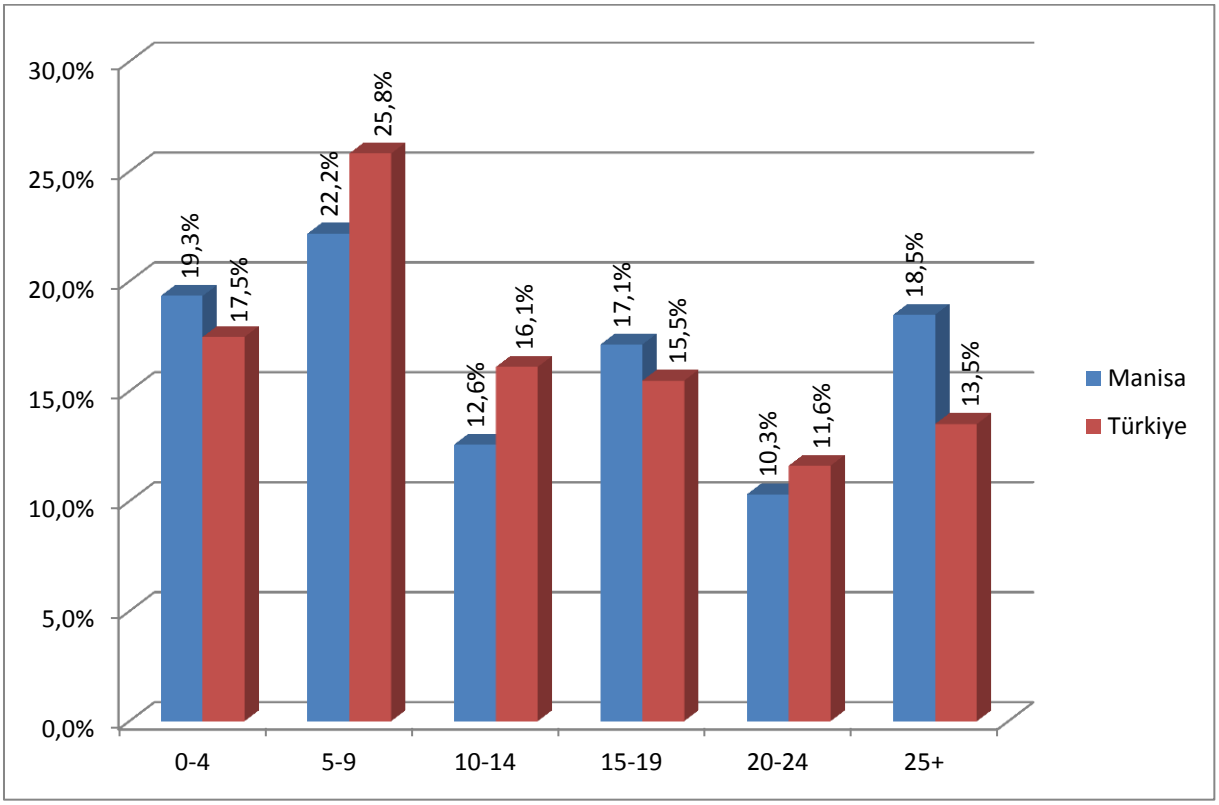

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin cinsiyet ve sektörlere göre dağılımını incelediğimizde Erkek tercihinin genel olarak önde olduğunu görüyoruz. Bilgi ve İletişim, Toptan ve Perakende Ticaret, İdari ve Destek Hizmetler, Eğitim ve Sağlık sektörlerinde Kadın tercihinin daha fazla olduğunu görmekteyiz. Fakat İmalat sektöründe çalışan sayısının yüksek olması ve bu sektörde Erkek tercihinin fazla olması Manisa genelinde ciddi bir Erkek tercihinin olmasına neden olmaktadır.

Bunun yanında diğer hizmet faaliyetlerinde özellikle Bayan tercih edilmemişken, Eğitim sektöründe de sadece Erkek olarak açık iş verilmemiştir. (Bkz. Tablo-23

Tablo-23: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektörler	Kadın	Erkek	Farketmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	28,6%	71,4%	0,0%
İmalat	16,9%	68,3%	14,9%
İnşaat	17,2%	58,6%	24,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	37,3%	36,0%	26,8%
Ulaştırma ve depolama	30,8%	69,2%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	39,3%	46,4%	14,3%
Bilgi ve iletişim	37,5%	12,5%	50,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	75,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	9,1%	36,4%	54,5%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	41,4%	30,1%	28,5%
Eğitim	28,6%	0,0%	71,4%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	14,9%	2,1%	83,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	85,7%	14,3%
Manisa	**22,5%**	**56,6%**	**20,9%**

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre incelendiğinde Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar ile Tesis ve Makine Operatörleri meslek gruplarında açık işlerin en yüksek olduğu görülmektedir. Açık iş dağılımı incelendiğinde Türkiye ve Manisa'da paralellik görülmektedir. (Bkz. Tablo-24)

Tablo-24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

	Manisa			Türkiye	
Meslek Grupları	Açık iş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	92	5,7%	1,4%	7,50%	1,10%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	167	10,3%	2,8%	16,70%	2,20%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	180	11,1%	1,3%	14,90%	1,50%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	5	0,3%	0,6%	0,40%	1,90%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	113	7,0%	1,5%	7,80%	1,30%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	453	27,9%	2,3%	21,50%	2,20%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	185	11,4%	1,9%	8,10%	1,50%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	423	26,1%	1,3%	22,40%	2,10%
YÖNETİCİLER	5	0,3%	0,2%	0,60%	0,30%
Toplam	**1.623**	**100,0%**	**1,6%**	**100%**	**1,70%**

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarının cinsiyete göre açık işleri incelendiğinde, Manisa'da Büro hizmetleri ve Yöneticilerde yüksek oranda Kadın tercih edilirken, Türkiye genelinde böyle bir fark görülmemektedir. Kadınların fazla tercih edildiği tek Meslek grubu Büro Hizmetleri olarak görülmektedir. (Bkz. Tablo-25)

Tablo-25: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

	Manisa			Türkiye		
Meslek Grupları	**Kadın**	**Erkek**	**Fark etmez**	**Kadın**	**Erkek**	**Fark etmez**
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	76,8%	9,9%	13,3%	25,50%	25,00%	49,50%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	16,3%	24,8%	58,9%	17,60%	19,30%	63,20%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	32,2%	49,8%	17,9%	17,00%	46,50%	36,40%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	0,0%	20,0%	80,0%	23,70%	41,70%	34,60%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	17,2%	15,6%	67,2%	21,30%	27,50%	51,20%
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	11,4%	78,7%	9,8%	12,60%	51,10%	36,30%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	4,4%	81,4%	14,2%	11,00%	73,90%	15,10%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	30,1%	59,7%	10,2%	18,60%	61,30%	20,20%
YÖNETİCİLER	60,1%	0,0%	39,9%	16,70%	22,30%	61,00%
Genel Toplam	**22,5%**	**56,6%**	**20,9%**	**17,80%**	**45,10%**	**37,20%**

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin mesleklere göre dağılımında 2014-2015 yılları kıyaslamasında ufak farklılıklar görülmektedir. Geçtiğimiz yıl üçüncü sırada bulunan Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı mesleği bu yıl ilk sıraya çıkmıştır. Her iki yılda da Beden İşçisi (Genel) ikinci sırada yer almıştır. Geçen yıl ilk 10 a giremeyen Gaz Altı Kaynakçısı mesleği bu yıl üçüncü sırada bulunmaktadır. (Bkz. Tablo-26)

Tablo-26: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015		2014	
Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	6,8%	Montaj İşçisi (Havalı Tornavida)	6,5%
Beden İşçisi (Genel)	5,6%	Beden İşçisi (Genel)	3,4%
Gaz Altı Kaynakçısı	4,0%	Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	2,9%
Metal Mamuller Montaj İşçisi	3,2%	Plastik Mamuller Montaj İşçisi	2,4%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	3,2%	Elektrik Teknisyeni	2,3%
Montaj İşçisi (Havalı Tornavida)	3,1%	Kantarcı	1,9%
Garson (Servis Elemanı)	3,0%	Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	1,8%
Güvenlik Görevlisi	3,0%	Ağır Kamyon Şoförü	1,8%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	2,5%	Elektrik Teknikeri	1,7%
CNC Torna Tezgahı Operatörü	2,1%	Diğer İmalat Ve İlgili İşçiler (Elle)	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin cinsiyete göre sıralamasında, Kadınlarda ilk sırada Beden İşçisi (Genel), ikinci sırada Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, üçüncü sırada Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi bulunurken Erkeklerde ilk sırada Gaz Altı Kaynakçısı, ikinci sırada Montaj İşçisi (Havalı Tornavida), üçüncü sırada ise Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma) bulunmaktadır. Cinsiyeti Farketmez denilen mesleklerde ise ilk sırada Güvenlik Görevlisi, ikinci sırada Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, üçüncü sırada ise Garson (Servis Elemanı) bulunmaktadır. (bkz. Tablo-27)

Tablo-27: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

KADIN	ERKEK	FARKETMEZ
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	GÜVENLİK GÖREVLİSİ
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	GARSON (SERVİS ELEMANI)
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	HEMŞİRE
MAKİNECİ (DİKİŞ)	PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ (KESİM)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
SATIŞ DANIŞMANI	CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	SATIŞ DANIŞMANI
ÖN MUHASEBECİ	ŞEKİLLENDİRME MAKİNESİ OPERATÖRÜ-METAL	MAKİNE MÜHENDİSİ
GARSON (SERVİS ELEMANI)	MEKANİK BAKIM ONARIMCISI	PAZARLAMACI
KABLO MONTAJ İŞÇİSİ	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	NC/CNC TEZGAH OPERATÖRÜ
MAKİNE MONTAJ İŞÇİSİ	TORNACI (TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ)	YUMURTA PAKETLEME İŞÇİSİ
ASANSÖR MONTAJ İŞÇİSİ	KAYNAKÇI (OKSİJEN VE ELEKTRİK)	MATEMATİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
MUHASEBECİ	AMBALAJCI (MAKİNE İLE)	KALİTE KONTROLCÜ

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin arama kanallarında; Manisa ilinde yüzde 80,3 gibi yüksek bir oranla İŞKUR ilk sırada bulunurken, yüzde 52,6 ile Akraba-Eş Dost ikinci sırada yer almaktadır. Türkiye genelinde ise bu sıralama değişmektedir. İlk sırada yüzde 61,5 ile Akraba-Eş Dost, ikinci Sırada ise yüzde 57,5 ile İŞKUR yer almaktadır. (Bkz. Grafik-12)

Grafik-12: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

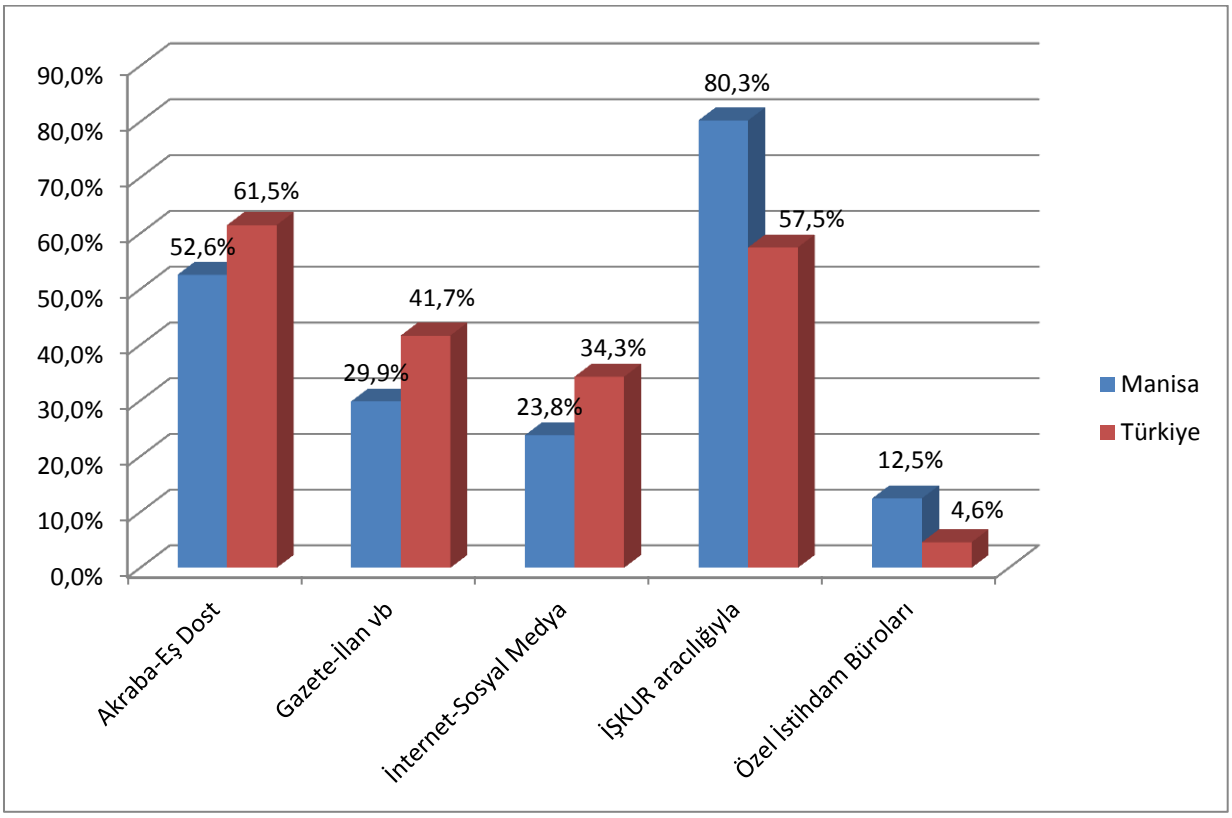

Kaynak: İPA 2015

Tablo-28: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektörler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	28,6%	14,3%	71,4%	85,7%	14,3%
İmalat	46,8%	29,4%	26,1%	91,2%	18,4%
İnşaat	81,0%	31,0%	46,6%	51,7%	3,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	53,5%	23,7%	15,4%	78,5%	2,6%
Ulaştırma ve depolama	57,7%	23,1%	0,0%	57,7%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	50,0%	10,7%	0,0%	64,3%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	81,8%	45,5%	36,4%	27,3%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	68,2%	35,8%	15,4%	35,0%	2,4%
Eğitim	61,9%	4,8%	52,4%	38,1%	0,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	76,6%	76,6%	4,3%	61,7%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	28,6%	100,0%	0,0%	71,4%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre arama kanallarında İŞKUR'un etkisi çok net görülmektedir. Özellikle İlimizin lider sektörü İmalat'ta yüzde 91,2'lik oran oldukça yüksektir. Ayrıca Bilgi ve İletişim sektörü ve Finans ve Sigorta sektöründe bulunan işyerlerinin tamamı İŞKUR aracılığıyla eleman aramaktadır. (Bkz.Tablo-28)

Meslek gruplarına göre incelediğimizde, İŞKUR aracılığıyla eleman arayan meslek grubu olarak ilk sırada Büro Hizmetleri olduğu görülmektedir. Bu grubu Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar takip etmektedir. Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda ise Akraba-Eş Dost aracılığıyla eleman aranma oranı en yüksektir. Ayrıca Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri meslek grubundaki hiçbir firma İŞKUR aracılığıyla eleman aramadıklarını belirtmişlerdir. (Bkz. Tablo-29)

Tablo-29: Meslek Gruplarına Göre Arama Kanalları

Meslek Grupları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
SANATKARLAR VE İLGİLİ İŞLERDE ÇALIŞANLAR	46,5%	32,7%	25,1%	88,2%	7,9%
TESİS VE MAKİNE OPERATÖRLERİ VE MONTAJCILAR	63,7%	29,6%	28,3%	76,9%	20,6%
TEKNİSYENLER, TEKNİKERLER VE YARDIMCI PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	41,3%	38,8%	36,0%	86,7%	3,8%
NİTELİK GEREKTİRMEYEN MESLEKLER	56,4%	18,7%	4,6%	88,2%	22,2%
HİZMET VE SATIŞ ELEMANLARI	65,0%	34,9%	8,5%	62,0%	1,9%
PROFESYONEL MESLEK MENSUPLARI	51,5%	33,2%	44,9%	59,4%	22,4%
BÜRO HİZMETLERİNDE ÇALIŞAN ELEMANLAR	23,6%	6,7%	12,1%	92,0%	2,2%
NİTELİKLİ TARIM, ORMANCILIK VE SU ÜRÜNLERİ ÇALIŞANLARI	100,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%
YÖNETİCİLER	40,4%	59,8%	39,7%	60,3%	39,7%

Kaynak: İPA 2015

En çok açık iş olan mesleklerin aranma kanalları incelediğinde Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı için ilk sırada yüzde 72,1 ile Akraba-Eş Dost aracılığı görülmektedir. Daha alttaki mesleklerde sıralama değişmiş ve İŞKUR aracılığıyla arama ilk sıraya yerleşmiştir. (Bkz. Tablo-30)

Tablo-30: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları

Meslek	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	72,1%	33,4%	14,1%	47,2%	9,2%
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	25,4%	3,4%	3,4%	95,4%	0,0%
GAZ ALTI KAYNAKÇISI	46,3%	29,2%	23,1%	96,8%	0,0%
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	98,0%	98,0%	2,0%	100,0%	0,0%
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%
MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%
GARSON (SERVİS ELEMANI)	59,1%	10,5%	8,2%	61,7%	0,0%
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	50,0%	63,6%	0,0%	56,3%	0,0%
BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	100,0%
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	39,2%	11,7%	17,7%	91,1%	2,9%
PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ (KESİM)	15,8%	65,8%	11,8%	96,9%	15,4%
SATIŞ DANIŞMANI	73,3%	13,3%	19,9%	76,6%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Yaş gruplarına göre arama kanallarında 5-9 yaş arasındaki İşverenler haricinde İŞKUR'un oranları sürekli yüzde 82'nin üzerindedir. 5-9 yaş grubundakiler için ise bu oran yüzde 48,6'da kalmıştır.

25+ işyerlerindeki firmalarda diğerlerinden farklı olarak yüksek oranda İnternet-Sosyal Medya aracılığı bulunmaktadır. Firmaların yaşı büyüdükçe daha profesyonel yollardan eleman tedarik etme eğiliminde olduğu söylenebilir (Bkz. Tablo-31)

Tablo-31: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalları	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	71,9%	67,3%	51,6%	29,1%	85,1%	30,8%	52,6%
Gazete-İlan vb	12,6%	39,6%	26,6%	32,6%	36,1%	28,6%	29,9%
İnternet-Sosyal Medya	21,0%	21,4%	6,6%	21,5%	13,9%	42,6%	23,8%
İŞKUR aracılığıyla	82,2%	48,6%	91,3%	86,7%	85,0%	91,9%	80,3%
Özel İstihdam Büroları	1,3%	3,2%	2,1%	9,0%	30,4%	25,2%	12,5%

Kaynak: İPA 2015

Arama kanallarının açık işlerin aranma süreleriyle bağlantısını incelediğimizde Ülke geneliyle ilimizin benzer özelliklerde olduğunu söyleyebiliriz. İlk 30 günden sonra arama kanallarındaki

oranların düşmesi, eleman tedarikinde önemli oranda ilk 30 gün içerisinde ihtiyaçların karşılanmasından kaynaklandığını söyleyebiliriz. (Bkz. Tablo-32)

Tablo-32: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalları	Manisa			Türkiye		
	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün	0-30 Gün	31-89 Gün	90 + Gün
Akraba-Eş Dost	72,2%	6,5%	21,4%	65,2%	13,3%	21,5%
Gazete-İlan vb	72,3%	12,7%	14,9%	63,1%	12,3%	24,6%
İnternet-Sosyal Medya	73,4%	15,8%	10,8%	65,4%	15,1%	19,5%
İŞKUR aracılığıyla	75,4%	10,5%	14,2%	70,4%	12,3%	17,3%
Özel İstihdam Büroları	55,9%	7,4%	36,7%	56,7%	21,6%	21,7%
Genel Toplam	**74,6%**	**9,7%**	**15,7%**	**67,5%**	**12,5%**	**19,9%**

Kaynak: İPA 2015

Cinsiyete göre açık işlerin arama kanallarında, Manisa iline ait değerlerde ciddi farklılıklar görülmemektedir. Genel olarak erkek tercihleri daha yüksek iken Akraba-Eş Dost üzerinden aramalarda Kadın Erkekten daha yüksek çıkmıştır. Ayrıca yine Akraba-Eş Dost ile Gazete-İlan vb. arama kanallarında Farketmez seçeneği en yüksek çıkan değerlerdir. Türkiye geneli incelendiğinde ise tüm arama kanallarında Erkek oranı Kadın oranından daha yüksek iken, İnternet-Sosyal Medya ve Özel İstihdam Bürolarında Farketmez seçeneği en yüksek çıkmıştır. (Tablo-33)

Tablo-33: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı Arama Kanalı

Arama Kanalı	Manisa			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
Akraba-Eş Dost	53,0%	48,4%	63,6%	19,1%	46,4%	34,4%
Gazete-İlan vb	16,9%	28,9%	46,5%	16,0%	44,0%	40,0%
İnternet-Sosyal Medya	15,3%	28,1%	21,1%	14,6%	38,6%	46,8%
İŞKUR aracılığıyla	73,5%	87,5%	67,9%	16,5%	48,1%	35,4%
Özel İstihdam Büroları	4,8%	16,0%	11,4%	13,4%	28,2%	58,4%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışan firmaların arama kanallarında İŞKUR'un önemli etkisinin olduğu görülmektedir. Kadın ve Erkek cinsiyet tercihinde yüzde 90'ların üzerine çıkan oranlar görülmektedir. Bunun dışında en yüksek ikinci arama kanalının Akraba-Eş Dost olduğunu görüyoruz. (Bkz. Tablo-34)

Tablo-34: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	30,1%	42,2%	58,5%	44,1%
Gazete-İlan vb	8,4%	30,4%	57,8%	33,4%
İnternet-Sosyal Medya	27,6%	31,7%	17,8%	28,2%
İŞKUR aracılığıyla	90,9%	93,4%	69,4%	88,0%
Özel İstihdam Büroları	13,2%	22,0%	17,9%	20,0%

Kaynak: İPA 2015

Part-Time çalışılan işyerlerinde cinsiyete göre arama kanallarında, Erkeklerde yüzde 86,0 ile İŞKUR ilk sırada iken Kadınlarda yüzde 74,5 ile Gazete-İlan vb. ilk sıradadır. (Bkz. Tablo-35)

Tablo-35: Part-time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	25,3%	19,6%	54,1%	28,9%
Gazete-İlan vb	74,5%	24,7%	41,4%	32,8%
İnternet-Sosyal Medya	24,3%	56,7%	32,6%	48,1%
İŞKUR aracılığıyla	17,3%	86,0%	65,7%	75,6%
Özel İstihdam Büroları	24,3%	36,9%	29,0%	33,9%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan İşyerlerin açık işlerinin cinsiyete dağılımında İŞKUR yüzde 92,3 ile ilk sırada yer alırken Akraba-Eş Dost yüzde 41,9 ile ikinci sırada yer almaktadır. Erkeklerde İŞKUR yüzde 97,1 ile çok yüksek oranda arama kanalları içerisinde ilk sırada yer alırken, Akraba-Eş Dost yüzde 40,4 ile ikinci sırada yer almaktadır. Kadınlarda yine ilk sırada yüzde 86,6 ile İŞKUR yer alırken ikinci sırayı bu sefer yüzde 33,0 ile İnternet-Sosyal Medya almıştır. (Bkz. Tablo-36)

Tablo-36: İhracat Yapan İşyerlerin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	28,6%	40,4%	64,9%	41,9%
Gazete-İlan vb	14,2%	29,2%	54,4%	30,3%
İnternet-Sosyal Medya	33,0%	28,4%	29,7%	29,3%
İŞKUR aracılığıyla	86,6%	97,1%	72,8%	92,3%
Özel İstihdam Büroları	13,5%	22,3%	22,7%	21,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo-37 :İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Arama Kanalı	Hizmetlerden Faydalanan				Hizmetlerden Faydalanmayan			
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam	Kadın	Erkek	Fark etmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	52,7%	45,5%	58,2%	49,6%	56,8%	92,7%	97,7%	87,7%
Gazete-İlan vb	14,4%	29,1%	47,4%	29,3%	52,3%	27,3%	40,2%	36,7%
İnternet-Sosyal Medya	16,1%	28,3%	20,3%	23,9%	4,6%	25,7%	26,1%	21,9%
İŞKUR aracılığıyla	76,9%	90,9%	73,4%	84,2%	25,8%	36,3%	32,8%	33,1%
Özel İstihdam Büroları	5,1%	16,8%	13,1%	13,4%	0,0%	3,9%	0,0%	1,7%

Kaynak: İPA 2015

Açık İşlerde Aranan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

Grafik-13: Açık İşlerde Aranan Beceriler

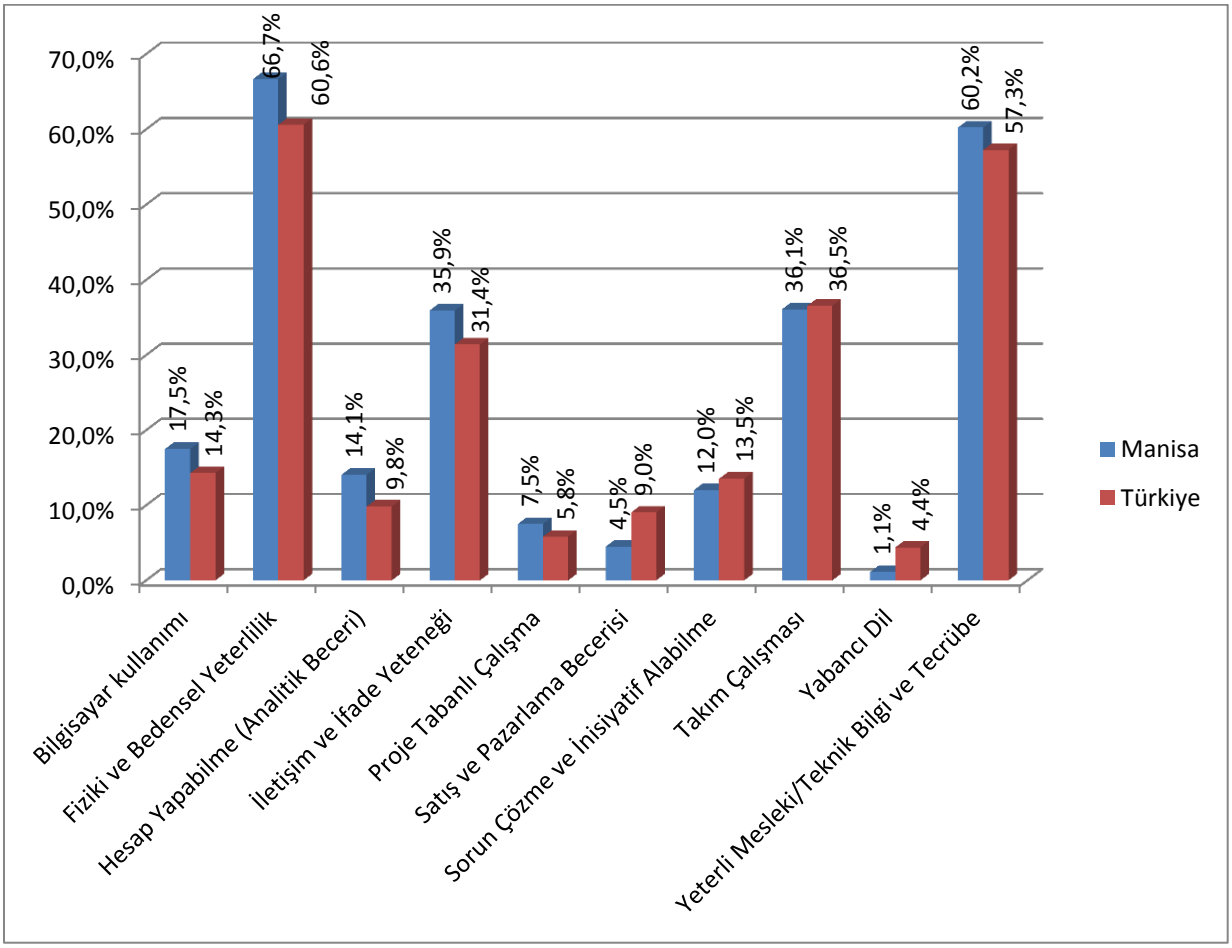

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerde aranan becerilerde hem Manisa hem de Türkiye için ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik bulunurken, ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe bulunmaktadır. Türkiye ile Manisa işverenlerin beklentileri paralellik göstermektedir. En az beklenen beceri ise yabancı dil olmuştur. (Bkz. Grafik-13)

İstenilen becerilerin Kadın bazında incelediğimizde ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik olduğunu görmekteyiz. İkinci sırada Bilgisayar kullanımı, üçüncü sırada ise Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe yer almaktadır. Erkeklerde yine ilk sırada Fiziki ve Bedensel Yeterlilik bulunurken ikinci sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, üçüncü sırada ise Takım Çalışması yer almaktadır. Cinsiyet ayrımı yapılmaksızın aranan becerilerde durumun biraz daha farklı olduğunu görüyoruz. İlk sırada Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe, ikinci sırada İletişim ve İfade Yeteneği, üçüncü sırada ise Fiziki ve Bedensel Yeterlilik yer almaktadır. (Bkz. Tablo-38)

Tablo-38: Açık İşlerde İstenilen Becerilerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Beceriler	Kadın	Erkek	Farketmez	Manisa
Bilgisayar kullanımı	40,1%	9,9%	13,8%	17,5%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	66,8%	74,9%	44,1%	66,7%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	23,0%	9,9%	15,6%	14,1%
İletişim ve İfade Yeteneği	33,9%	32,2%	48,2%	35,9%
Proje Tabanlı Çalışma	6,5%	7,7%	8,0%	7,5%
Satış ve Pazarlama Becerisi	2,3%	2,0%	13,8%	4,5%
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	3,8%	12,9%	18,5%	12,0%
Takım Çalışması	33,3%	38,5%	32,5%	36,1%
Yabancı Dil	1,6%	0,4%	2,4%	1,1%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	38,4%	71,0%	54,7%	60,2%

Kaynak: İPA 2015

Açık işin aranma süresine göre beceriler incelendiğinde, ilk 30 gün için birinci sırada Proje Tabanlı Çalışma, Yabancı Dil ikinci sırada, Bilgisayar Kullanımı üçüncü sırada yer almaktadır. 90+ gündür açık işlerde ise ilk sırada Satış ve Pazarlama Becerisi ilk sırada yer alırken, İletişim ve İfade Yeteneği ikinci sırada bulunmaktadır. (Bkz. Tablo-39)

Tablo-39: Açık İşlerde Talep Edilen Becerilere Göre Açık İşin Aranma Süresi

Beceriler	0-30	31-89	90+
Bilgisayar kullanımı	87,4%	4,6%	8,0%
Fiziki ve Bedensel Yeterlilik	73,5%	11,2%	15,3%
Hesap Yapabilme (Analitik Beceri)	77,9%	12,7%	9,5%
İletişim ve İfade Yeteneği	65,1%	14,3%	20,6%
Proje Tabanlı Çalışma	89,1%	2,5%	8,4%
Satış ve Pazarlama Becerisi	60,9%	8,4%	30,7%
Sorun Çözme ve İnisiyatif Alabilme	69,1%	11,9%	18,9%
Takım Çalışması	81,7%	6,0%	12,3%
Yabancı Dil	88,8%	11,2%	0,0%
Yeterli Mesleki/Teknik Bilgi ve Tecrübe	68,2%	12,7%	19,1%

Kaynak: İPA 2015

Cinsiyete göre talep edilen eğitim düzeylerini incelediğimizde, ilimizde faketmez seçeneği yüzde 27,3 ile ilk sıradadır. Bunu yüzde 23,1 ile lise altı, yüzde 18,5 ile meslek lisesi ve yüzde 17,0 ile genel lise takip etmektedir. Kadınlarda farketmez seçeneği ve lise altı seçeneği Manisa geneline göre daha yüksektir. Özellikle teknik bilgi gerektirmeyen ve hafif işlerde Kadınların daha çok tercih edilmesi bu iki değerin ortalamanın üstünde çıkmasına neden olmuştur. Erkeklerde ise durum değişmektedir. Manisa'da önemli bir sıkıntı haline gelen kalifiye eleman bulunamaması problemi burada da karşımıza çıkıyor. İşverenler için ilk sıradaki tercih yüzde 27,5 ile meslek lisesi mezunları olarak tespit edilmiştir. İkinci sırada yüzde 25,2 ile farketmez, üçüncü sırada ise yüzde 23,3 ile lise altı eğitim düzeyi şeklinde sıralanmıştır. (Bkz. Tablo-40)

Tablo-40: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Farketmez	Manisa
Çıraklık Eğitimi	2,6%	6,7%	7,2%	5,9%
Lise altı	29,1%	23,3%	16,1%	23,1%
Genel lise	22,6%	13,2%	21,5%	17,0%
Meslek lisesi	4,0%	27,5%	9,8%	18,5%
Meslek yüksekokulu	2,0%	2,5%	3,9%	2,7%
Lisans	3,6%	1,6%	17,0%	5,3%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	0,9%	0,2%
Farketmez	36,1%	25,2%	23,5%	27,3%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre asgari eğitim düzeylerinde meslek lisesi tercihinde Diğer Hizmet Faaliyetleri yüzde 57,1 ile ilk sırada yer alırken, Madencilik sektöründe yüzde 42,9, Sağlık sektöründe yüzde 31,9 ve İmalat sektöründe yüzde 23,7 şeklinde sıralanmıştır. Eğitim düzeyi Farketmez incelendiğinde Finans sektörünün tamamında tercih edilen eğitim düzeyi olarak dikkat çekmektedir. Eğitim sektörü ve Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetler sektörlerinde ise yüksek oranda beklenen eğitim düzeyinin Lisans olduğu tespit edilmiştir. İmalat sektöründe Lise altı ve farketmez eğitim düzeylerinin toplamının yüzde 49,2 gibi yüksek bir orana ulaşması bize ilimizdeki üretim personeli eksikliğinin bir nedeni olarak görebiliriz. (Bkz. Tablo-41)

Tablo-41: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
İmalat	8,3%	25,2%	12,4%	23,7%	2,5%	3,9%	0,0%	24,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	2,2%	15,4%	41,2%	6,6%	2,2%	4,4%	0,0%	28,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	26,1%	12,2%	8,1%	0,8%	0,0%	0,0%	52,8%
İnşaat	0,0%	3,4%	24,1%	8,6%	6,9%	3,4%	0,0%	53,4%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	14,9%	31,9%	8,5%	14,9%	6,4%	23,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	78,6%	10,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	10,7%
Ulaştırma ve depolama	7,7%	57,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	34,6%
Eğitim	0,0%	4,8%	4,8%	0,0%	9,5%	81,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	0,0%	18,2%	18,2%	9,1%	54,5%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	37,5%	62,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Madencilik ve taş ocakçılığı	28,6%	0,0%	0,0%	42,9%	0,0%	28,6%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	42,9%	57,1%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Beklenen asgari eğitim düzeylerini meslek gruplarına göre incelediğimizde ise Yöneticiler meslek grubundaki firmaların tercihinin sadece Lisans veya Genel lise mezunu olması dikkat çekmektedir. Ayrıca Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubundaki firmaların tercihleri tamamen Farketmez olmuştur. Lisans düzeyindeki en yüksek beklenti ise Sanatkarlar ve İlgili İşlerdeki meslek grubundaki firmalar olmuştur. (Bkz. Tablo-42)

Tablo-42: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grupları	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksek okulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4,7%	20,5%	9,6%	33,8%	0,7%	0,4%	0,0%	30,2%
Hizmet ve Satış Elemanları	15,3%	18,6%	17,3%	5,5%	0,0%	0,0%	0,0%	43,3%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	5,0%	10,5%	55,9%	13,8%	1,6%	0,0%	13,1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	1,2%	63,9%	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	34,4%
Profesyonel Meslek Mensupları	3,0%	46,3%	34,0%	1,8%	0,6%	0,0%	0,0%	14,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	1,8%	0,0%	5,5%	13,5%	8,1%	66,7%	2,7%	1,8%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	0,0%	2,2%	80,9%	3,3%	4,6%	2,2%	0,0%	6,8%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0 %
Yöneticiler	0,0%	0,0%	40,2%	0,0%	0,0%	59,8%	0,0%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Talep edilen eğitim düzeylerinin arama kanalları ile ilişkisi incelendiğinde, firmaların özellikle nitelikli personel ararken İŞKUR'u daha etkin kullandığı görülmektedir. Çıraklık Eğitim ve Meslek Lisesi mezunlarının İŞKUR aracılığı ile aranma oranlarının oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Lisans düzeyinde eleman aranırken ilk tercihin İnternet- Sosyal Medya olduğu görülmektedir. (Bkz. Tablo-43) Bu mezuniyetteki personellerin arama kanallarında İŞKUR oranlarının diğerlerine göre biraz daha düşük olduğu görülmektedir. Özellikle Kurumumuzun Lisans düzeyindeki iş arayanlara ulaşabilirliğini arttırması ve firmaların istediği özelliklerdeki personelleri sunabilmesi amacıyla etkin çalışmalar yapılması önem arz etmektedir.

Tablo-43: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Durumu	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Farketmez	64,2%	32,6%	12,9%	69,3%	4,0%
Lise altı	53,5%	23,5%	20,4%	87,4%	16,8%
Meslek lisesi	41,7%	37,2%	19,3%	91,1%	2,2%
Genel lise	35,0%	19,3%	43,6%	81,6%	28,1%
Çıraklık Eğitimi	89,0%	39,8%	9,9%	93,6%	0,0%
Lisans	38,4%	28,4%	60,5%	52,3%	40,3%
Meslek yüksekokulu	62,3%	49,7%	28,3%	75,6%	7,2%
Lisans üstü	33,3%	100,0%	0,0%	33,3%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Açık işlerin aranma sürelerinin asgari eğitim düzeyi ile kıyaslanmasını incelediğimizde, lise altı mezuniyette 30+ günden fazla aranma süresinin oranlarının diğer eğitim düzeylerine göre oldukça yüksek olduğu görülmektedir. Daha önce de belirttiğimiz üretim personeli bulamama sorunu bu istatistiklerde de karşımıza çıkmaktadır. Lisansüstü eğitim düzeyinde ise 90+ aranma süresinin yüzde 66,7 olduğu görülmektedir. Burada dikkat edilmesi gereken konu, bu mezuniyette aranan personel sayısının oldukça az olmasıdır.

Bunun dışındaki diğer eğitim düzeylerinde ilk 30 gün içerisinde yüksek oranda açık işlerin karşılandığı görülmektedir. (Bkz. Tablo-44)

Tablo-44: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim Durumu	0-30	31-89	90+
Farketmez	76,3%	5,8%	18,0%
Lise altı	56,7%	18,6%	24,7%
Meslek lisesi	80,5%	7,7%	11,8%
Genel lise	85,9%	7,3%	6,8%
Çıraklık Eğitimi	87,2%	3,1%	9,6%
Lisans	73,9%	10,6%	15,5%
Meslek yüksekokulu	75,9%	14,1%	10,0%
Lisans üstü	33,3%	0,0%	66,7%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre açık işlerin aranma süresinde, genel olarak ilk 30 gün içerisinde açık işlerin karşılandığı görülmektedir. Fakat Finans ve Sigorta, Sağlık, İnşaat ve Ulaştırma sektörlerinde 90 günden fazla süredir açık işlerin karşılanamama durumu yüksektir. (Bkz. Tablo-45)

Tablo-45: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektörler	0-30	31-89	90+
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	78,0%	7,7%	14,3%
İnşaat	53,4%	5,2%	41,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	70,6%	13,2%	16,2%
Ulaştırma ve depolama	46,1%	19,2%	34,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	64,3%	35,7%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	0,0%	75,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	72,7%	0,0%	27,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	84,5%	15,5%	0,0%
Eğitim	76,2%	19,0%	4,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	42,6%	2,1%	55,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	57,1%	28,6%	14,3%
Manisa	**74,6%**	**9,7%**	**15,7%**

Kaynak: İPA 2015

İşyeri yaşına göre açık işlerin aranma süresi de önceki tablolar gibi benzer özelikler taşımaktadır. İlk 30 gün içinde açık işler yüksek oranda karşılanmıştır. 20-24 yaş arasındaki işyerlerinin 90+ günden fazla eleman talebini karşılayamaması biraz daha yüksek çıkmıştır. (Bkz. Tablo-46)

Tablo-46: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30	31-89	90+
0-4	85,4%	4,9%	9,8%
5-9	65,1%	9,5%	25,5%
10-14	89,3%	5,2%	5,6%
15-19	76,4%	18,1%	5,5%
20-24	56,2%	8,2%	35,5%
25+	76,5%	9,6%	14,0%
Manisa	74,6%	9,7%	15,7%

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre açık işlerin aranma süresinde Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri meslek grubunda 90+ sürede açık işin karşılanamaması oldukça yükse çıkmıştır. Bu sektör haricinde Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda eleman bulmakta sıkıntı sıkıntı yaşanıldığı görülmektedir. Diğer meslek gruplarında genel olarak ilk 30 günde açık işler karşılanmaktadır. (Bkz. Tablo-47)

Tablo-47: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grupları	0-30	31-89	90+
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	86,6%	5,5%	7,9%
Hizmet ve Satış Elemanları	55,3%	28,1%	16,5%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	71,6%	0,6%	27,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	20,0%	0,0%	80,0%
Profesyonel Meslek Mensupları	67,6%	8,9%	23,4%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	79,9%	8,7%	11,4%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	71,0%	16,4%	12,6%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	79,2%	5,4%	15,4%
Yöneticiler	79,9%	20,1%	0,0%

Kaynak: İPA 2015

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Manisa ilinde firmalara eleman temininde güçlü çekme durumu sorulduğunda firmaların yüzde 31,6'sının bu konuda sorun yaşadıkları belirtilmiştir. Türkiye geneliyle yakın değerler olsa da yaklaşık yüzde 5'lik puan farkıyla ilimizde bu sorunun daha büyük olduğunu göstermektedir. (Bkz. Grafik-14)

Grafik-14: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

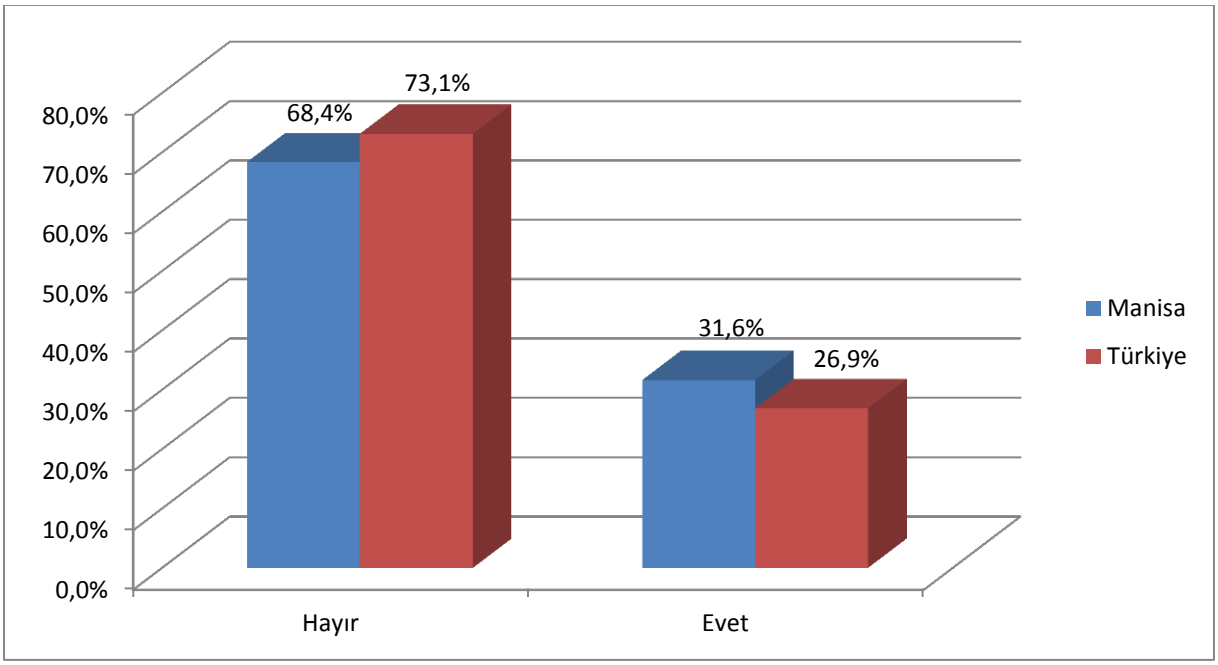

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre temininde güçlük çekilme nedenler (TGÇM) ve açık işler incelendiğinde, Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlarda en yüksek TGÇM olduğu tespit edilmiştir. Bunu Tesis ve Makine Operatörleri meslek grubu takip etmektedir. Açık işlerle kıyaslandığında Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri meslek grubunda sadece 5 kişilik açık iş olmasına rağmen 30 kişilik TGÇM olduğu tespit edilmiştir. Bu meslek grubunda açık işlerin karşılanma sürelerini de hatırladığımızda firmaların istediği nitelikte elemanları bulma noktasında oldukça sıkıntı yaşadıklarını söyleyebiliriz. (Bkz. Tablo-48)

Tablo-48: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

Meslek Grupları	TGÇM Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	41	92
Hizmet ve Satış Elemanları	299	167
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	188	180
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	30	5
Profesyonel Meslek Mensupları	206	113
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	943	453
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	284	185
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	621	423
Yöneticiler	5	5

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen mesleklerin sektörel dağılımında ise en büyük sıkıntıyı oran olarak Finans ve Sigorta, Sağlık ve İmalat sanayinin çektiğini söyleyebiliriz. Geçen yıla nazaran Finans sektöründe sıkıntının büyüdüğü görülürken diğer sektörlerde geçen yıla benzer bir tablo ortaya çıkmıştır. Geçtiğimiz yıla oranla TGÇM oranının biraz daha düştüğünü görmekteyiz. Özellikle İşbaşı Eğitim programıyla bu oranın daha aşağılara çekilmesi için Kurumumuz yoğun çalışmalar yapmaktadır. (Bkz. Tablo-49)

Tablo-49: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektörler	2014			2015		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Finans ve sigorta faaliyetleri	15	2	13,3%	4	3	75,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	67	39	57,6%	65	30	46,9%
İmalat	697	338	48,5%	660	284	43,1%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	91	36	39,8%	82	27	32,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	63	27	42,1%	60	19	32,1%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	455	177	38,9%	439	139	31,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	27	10	36,0%	23	6	27,3%
Bilgi ve iletişim	11	4	36,4%	11	3	27,3%
Eğitim	92	44	48,4%	89	24	27,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	73	19	25,3%	68	15	21,5%
Gayrimenkul faaliyetleri	12	4	33,3%	11	2	18,2%
Ulaştırma ve depolama	111	20	18,1%	104	18	17,7%
İnşaat	375	105	27,9%	351	61	17,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	61	14	23,0%	41	7	17,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4		0,0%	4		0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4		0,0%	4		0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	6		0,0%	6		0,0%
MANİSA	2164	838	38,7%	2022	640	31,6%

Kaynak: İPA 2015

Meslek gruplarına göre TGÇM ile açık işlerin kıyasında genel olarak değerlerin paralel olduğunu görmekteyiz. Hizmet ve Satış elemanı meslek grubunda hem TGÇM hem de açık iş en

yüksek oran çıkmıştır. Bu durumdan farklı olarak Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri meslek grubunda TGÇM yüksek olmasına rağmen açık işin çok düşük olduğu görülmektedir. (Bkz. Grafik-15)

Grafik-15: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

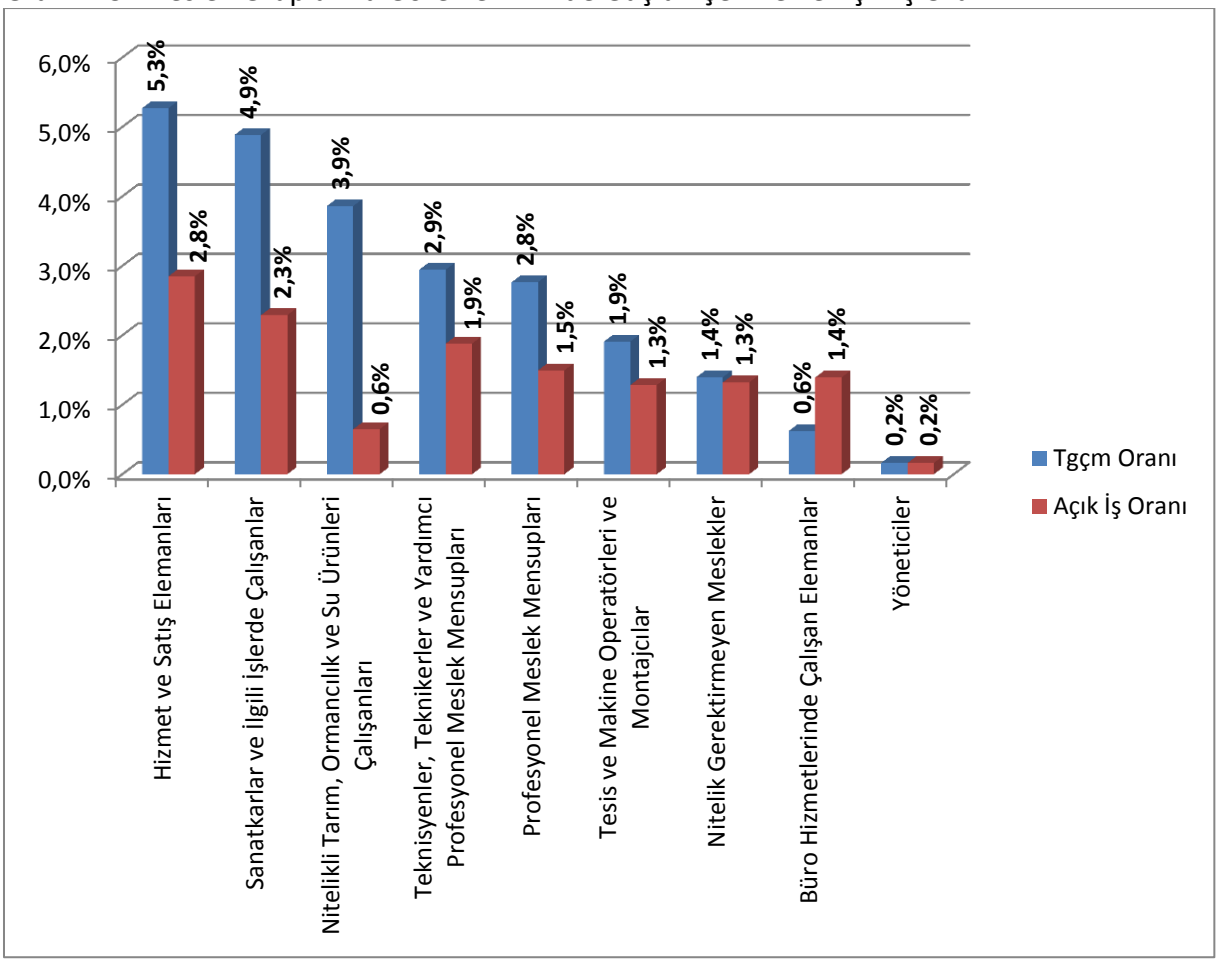

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen meslekler sırasıyla yüzde 4,1 ile Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, yüzde 3,4 ile Gaz Altı Kaynakçısı, yüzde 2,7 ile Pres Tezgahı Operatörü (Kesim) şeklinde sıralanmıştır. (Bkz. Tablo-50)

Tablo-50: Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

Meslek	Dağılım
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	4,1%
Gaz Altı Kaynakçısı	3,4%
Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	2,7%
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	2,4%
Garson (Servis Elemanı)	2,4%
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	2,3%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	1,8%
Hemşire	1,5%
CNC Torna Tezgahı Operatörü	1,5%
Mekanik Bakım Onarımcısı	1,4%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	1,4%
Diğer Meslekler	75,1%

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilme nedenleri Türkiye ve Manisa kıyaslaması olarak incelendiğinde, en yüksek değerin Gerekli Mesleki Beceriye sahip olamaması olarak ortaya çıkmıştır. Yeterli İş Tecrübesine sahip olamama ikinci sırada, Bu Meslekte Başvuru Yapılmaması ise üçüncü sırada belirtilmiştir. Genel olarak Türkiye Geneli ile Manisa İlinin Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerinin paralellik gösterdiği açıkça görülmektedir. (Bkz. Grafik-16)

Grafik-16: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri

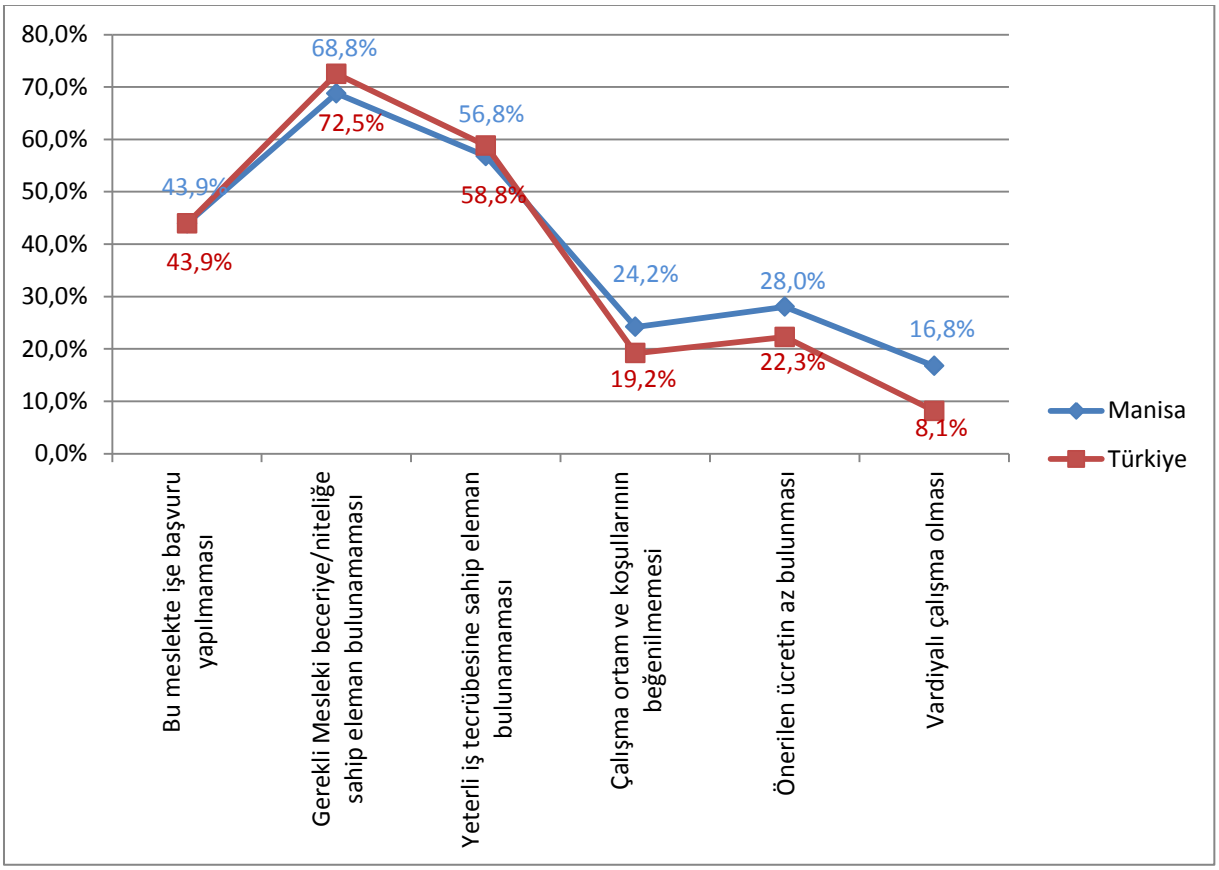

Kaynak: İPA 2015

Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri son 2 yıl için incelendiğinde benzer bir sonuç ortaya çıkmıştır. Bu meslekte başvuru yapılmaması geçen yıla göre oldukça düşmüşken diğer nedenlerde değerler birbirine çok yakındır. (Bkz. Graik-17)

Grafik-17: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

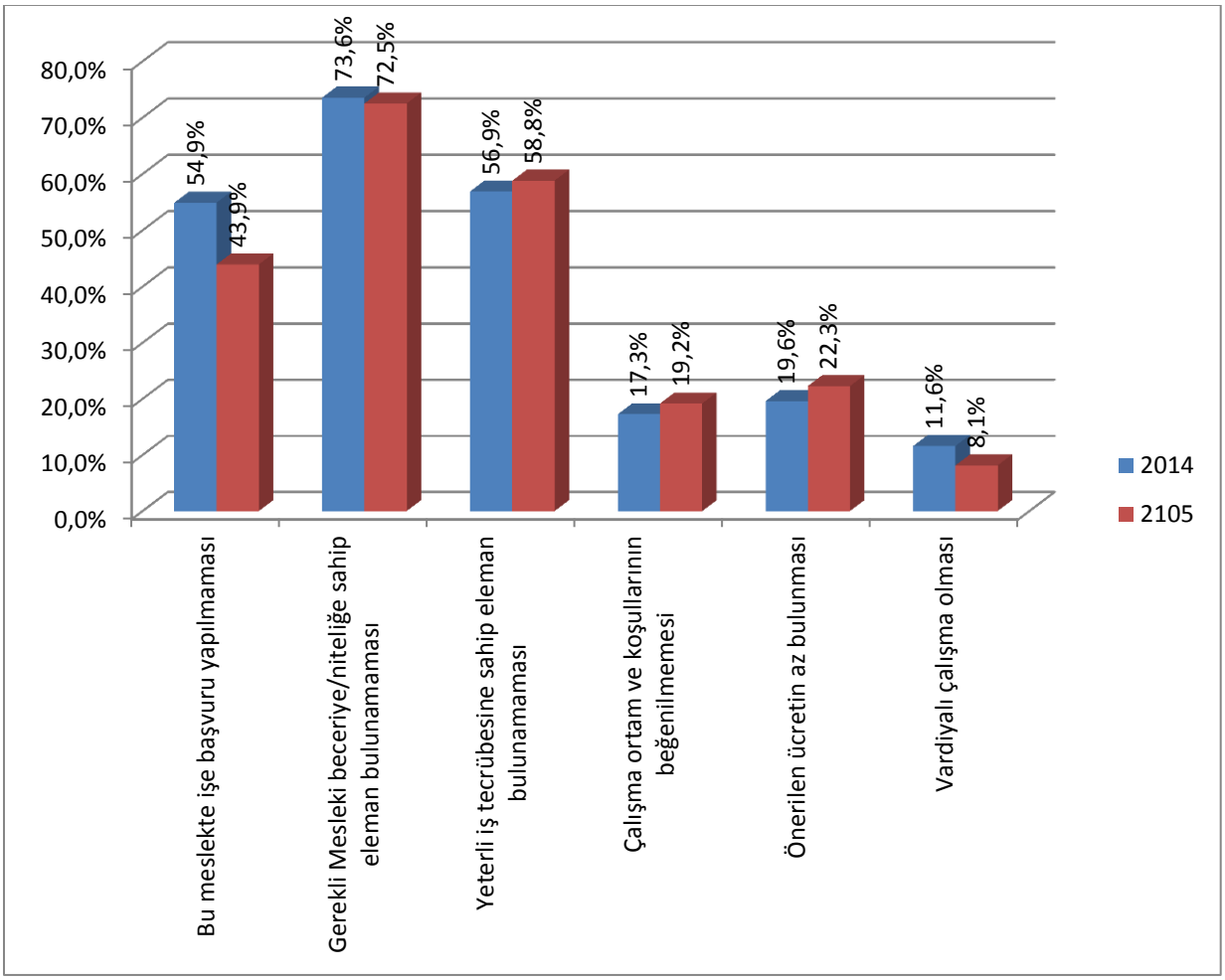

Kaynak: İPA

Temininde Güçlük Çekilme Nedenlerini sektörler bazında inceleyeceğiz. Burada dikkat edilmesi gereken husus tablonun TGÇM en yüksek dört sektör baz alınarak yapılmasıdır. İdari ve Destek Hizmetler sektörü dışındaki diğer üç sektör benzer oranlara sahip iken İdari ve Destek Hizmetler sektöründe farklı oranlar göze çarpmaktadır. Öyle ki diğer sektörlerde düşük olan Bu Meslekte Başvuru Olmaması, Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi, Önerilen Ücretin Az Bulunması ve Vardiyalı Çalışmanın Olması bu sektörde oldukça yüksek oranlarda çıkmıştır.

İnşaat sektöründe ise Mesleki Yeterliliğin Bulunmaması oldukça yüksek çıkmıştır. Bu sektördeki yetişmiş eleman bulamama sıkıntısı gün yüzüne çıkmıştır. (Bkz. Grafik-18)

Grafik-18: Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri*

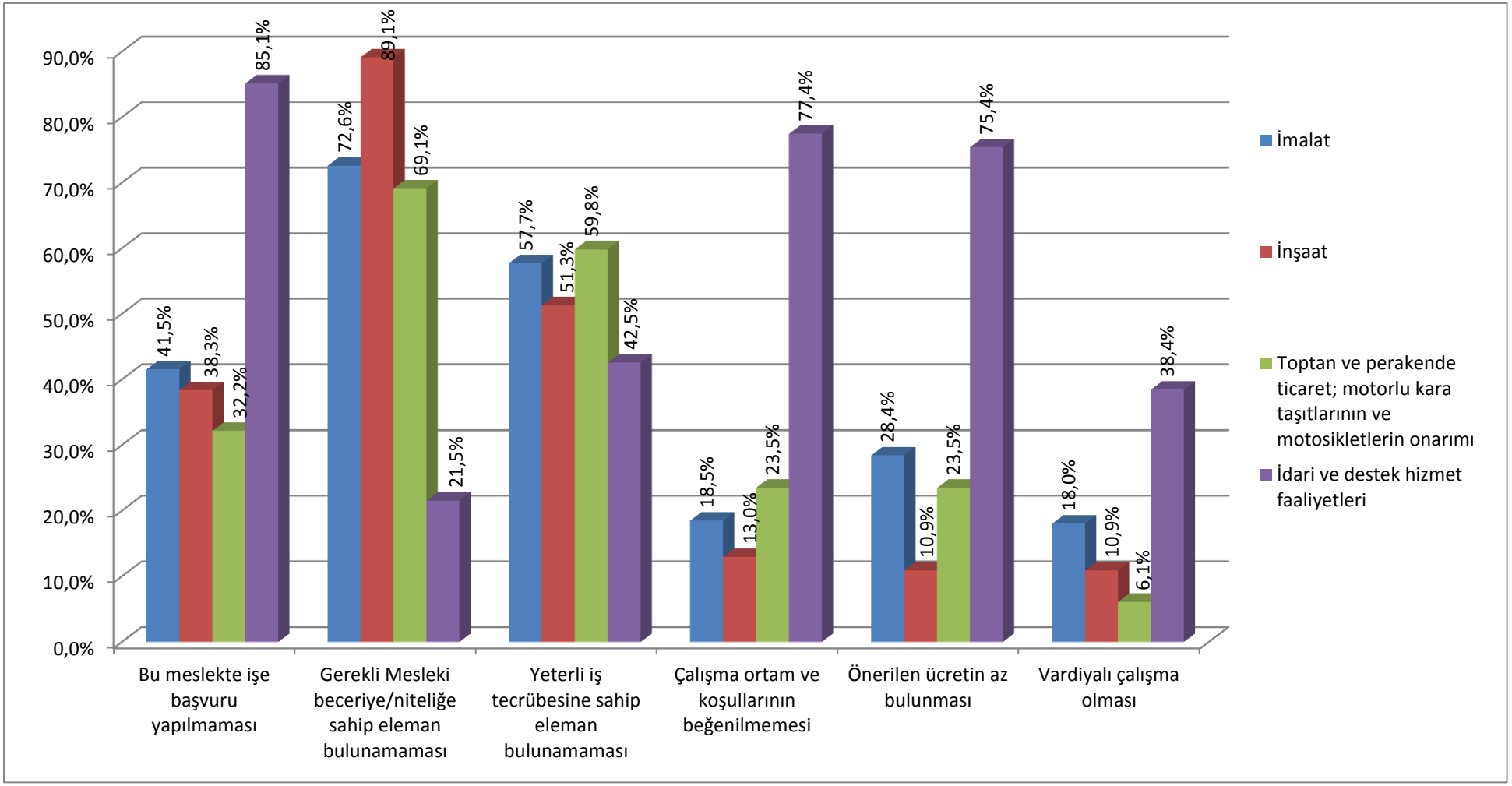

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler, Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Meslekler bazında Temininde Güçlük Çekilme Nedenleri incelendiğinde çok farklı oranlar ortaya çıkmaktadır. İlk sırada bulunan Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı mesleğinde en önemli neden Vardiyalı Çalışma olarak gösterilirken, ikinci sıradaki Gaz Altı Kaynakçısı mesleğindeki en önemli güçlük çekilme nedeni Gerekli Mesleki Beceriye Sahip olamama olarak gösterilmiştir. Dördüncü sıradaki Güvenlik Görevlisi (Silahsız)'nde ise Mesleki Beceri dışındaki bütün güçlük çekilme nedenlerinde yüzde 100 oranında sorun yaşanıldığı belirtilmiştir.

Tablo-51: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı	16,3%	58,9%	54,1%	27,2%	15,5%	71,5%
Gaz Altı Kaynakçısı	36,1%	84,9%	74,5%	19,8%	43,3%	6,0%
Pres Tezgahı Operatörü (Kesim)	50,3%	73,3%	62,0%	24,1%	44,5%	34,1%
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	100,0%	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
Garson (Servis Elemanı)	41,1%	86,6%	63,3%	24,7%	17,8%	11,7%
Tornacı (Torna Tezgahı Operatörü)	79,7%	83,4%	75,0%	0,0%	21,6%	66,3%
Beden İşçisi (Taşıma, Yükleme-Boşaltma)	89,3%	10,7%	6,4%	4,3%	85,1%	0,0%
Hemşire	61,3%	41,3%	25,5%	0,0%	0,0%	25,5%
CNC Torna Tezgahı Operatörü	67,6%	94,6%	81,0%	19,0%	21,6%	30,1%
Mekanik Bakım Onarımcısı	41,0%	94,6%	81,1%	5,3%	21,3%	30,4%
Kaynakçı (Oksijen ve Elektrik)	39,7%	77,2%	79,5%	14,1%	42,6%	2,8%
Temizlik Görevlisi	59,0%	29,3%	29,3%	62,0%	2,9%	35,1%
Kalıpçı-Pres	9,2%	93,7%	78,4%	0,0%	24,7%	9,3%
Şekillendirme Makinesi Operatörü	0,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	24,0%	60,0%	56,0%	36,0%	32,0%	52,0%

Kaynak: İPA 2015

* Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin Temininde güçlük çekme oranları incelendiğinde, oranların birbirine yakın olduğunu görüyoruz. Eleman talebi bulunan firmalarda temininde güçlük çeken işyeri oranı yüzde 94,9 iken, temininde güçlük çekmeyen işyeri oranı ise yüzde 87,7 şeklinde tespit edilmiştir. İşveren Danışmanlığı alan firmalarda ise temininde güçlük çekmeyen işyeri oranı daha yüksektir. (Bkz. Tablo-52)

Tablo-52: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İşkur Hizmetleri	Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri	Temininde Güçlük Çeken İşyeri
Eleman Talebi	87,7%	94,9%
İEP	10,6%	13,1%
İşveren Danışmanlığı	58,4%	53,9%
Kurs	3,5%	2,2%
Mevzuat Danışmanlığı	28,7%	26,0%

Kaynak: İPA 2015

Tablo-53: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Hayır	TGÇM Evet	Genel Toplam
İmalat	150	135	285
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	75	38	113
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	17	15	32
Ulaştırma ve depolama	21	4	25
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	15	6	21
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	5	16
İnşaat	9	5	14
Madencilik ve taş ocakçılığı	8	3	11
Eğitim	3	2	5
Bilgi ve iletişim	1	2	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2	1	3
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	1	2
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	2		2
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	2		2
Diğer hizmet faaliyetleri	1		1
MANİSA	318	218	536

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı Çalışılan işyerlerin sektörel bazda eleman temininde güçlük çekme durumuna bakacak olursak, toplam 536 işyerinden 218'i eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Oran olarak yaklaşık olarak yüzde 41'e tekabül etmektedir. Vardiyalı çalışmada en fazla işyerine sahip olan İmalat sektöründe bu oran yüzde 47'lere çıkmaktadır. Bu konuda en yüksek oran yüzde 66,7 ile Bilgi ve İletişim sektörü olmuştur. (Bkz. Tablo-53)

Vardiyalı çalışılan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenlerinde ise ilk sırada Gerekli Mesleki Yeterliliğe Sahip Olamama görülmektedir. İkinci sırada Yeterli İş Tecrübesine sahip olamama, üçüncü sırada ise Bu Meslekte Başvuru Olmaması şeklinde sıralanmıştır. Benzer oranlar Türkiye geneli için de geçerlidir. (Bkz. Grafik-19)

Grafik-19: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

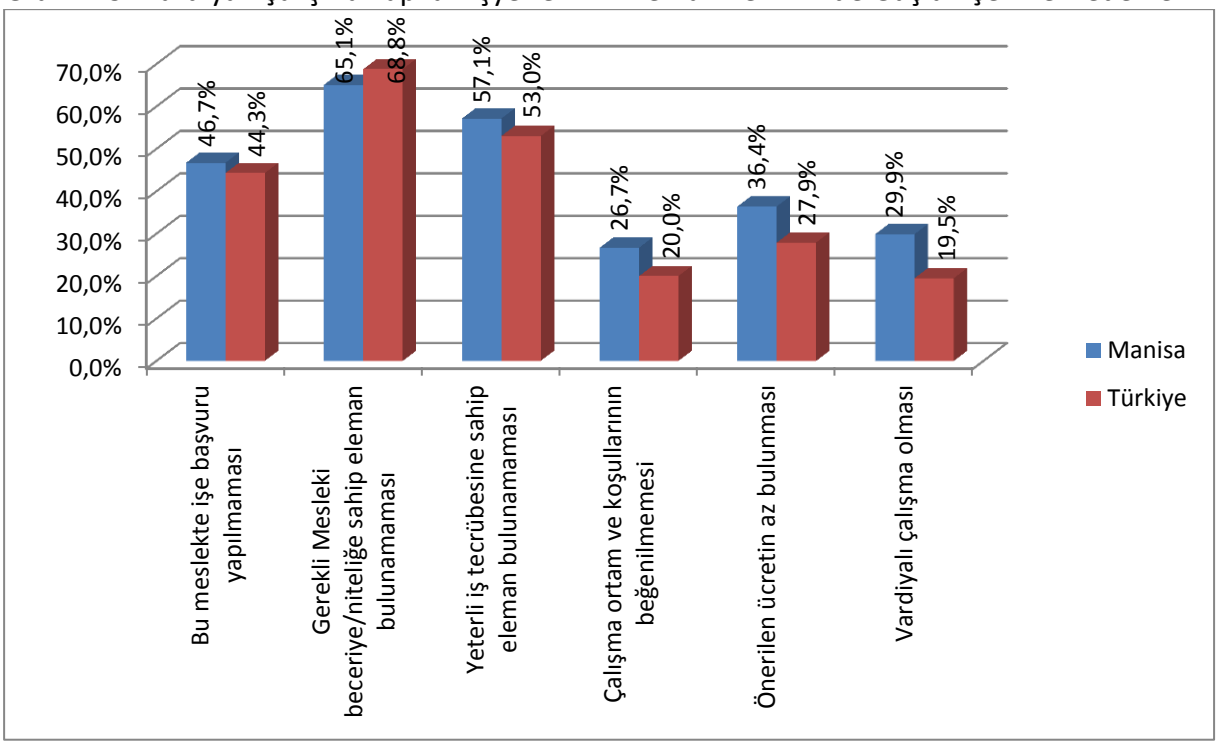

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerin güçlük çekme durumu incelendiğinde yüzde 48 oranında eleman temininde güçlük çekildiği görülmüştür. Sektörler bazında en yüksek oranlar yüzde 60 ile Madencilik ve yüzde 51,6 ile İmalat sanayinde görülmektedir. Ayrıca İnşaat sektöründe de bu oran yüzde 50 şeklindedir. Diğer sektörlerde oranlar düşük olsa da İmalat sektörünün oranının ve işyeri sayısının yüksek olması ortalamayı da yükseltmiştir. (Bkz. Tablo-54)

Tablo-54: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Hayır	TGÇM Evet	Genel Toplam
Madencilik ve taş ocakçılığı	2	3	5
İmalat	141	150	291
İnşaat	2	2	4
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	30	13	43
Ulaştırma ve depolama	2	2	4
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1		1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1		1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5	1	6
MANİSA	184	172	356

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerin eleman temininde güçlük çekme nedenleri arasında ilk sırada yine Gerekli Mesleki Beceriye sahip olamama bulunmaktadır. İkinci sırada Yeterli İş Tecrübesine Sahip olamama, üçüncü sırada ise Bu meslekte yeterli Başvuru yapılmaması olarak sıralanmıştır. (Bkz. Grafik-20)

Grafik-20: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

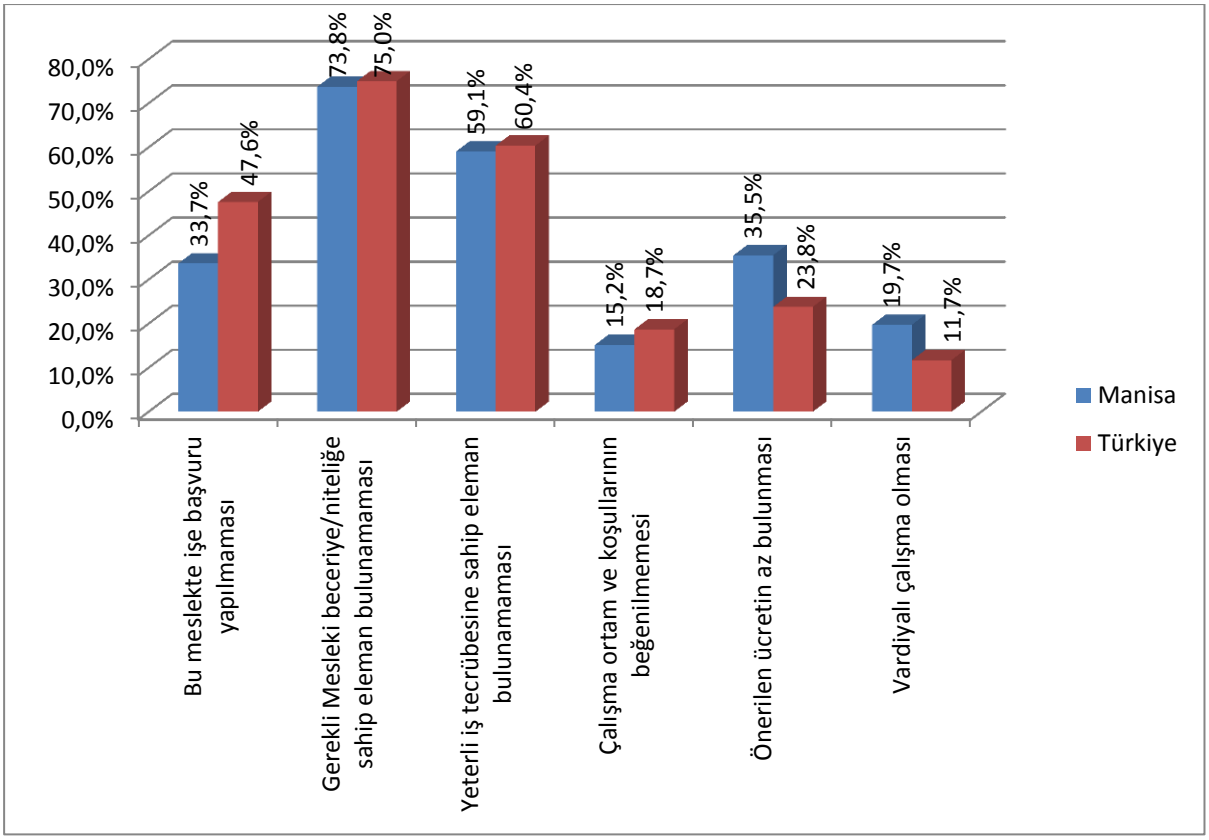

Kaynak: İPA 2015

Part-Time çalışma yapılan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme durumuna baktığımızda, firmaların yaklaşık yüzde 48'i eleman temininde güçlük çektiklerini belirtmişlerdir. Bu oran Bilgi ve İletişim ile Gayrimenkul Faaliyetler sektörlerinde yüzde 100'dür. Fakat bu iki sektördeki işyeri sayıları sadece 1'dir. En çok işyerine sahip olan İmalat sektöründe bu oran yüzde 60'dır. Sağlık sektöründe ise yaklaşık yüzde 58'lik oran da oldukça yüksektir. (Bkz. Tablo-55)

Tablo-55: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	TGÇM Hayır	TGÇM Evet	Genel Toplam
İmalat	25	36	60
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	15	26
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	15	8	24
Eğitim	14	6	20
İnşaat	7	8	14
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	9	5	14
Ulaştırma ve depolama	4	3	7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	3	2	5
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4	1	5
Madencilik ve taş ocakçılığı	1		1
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1		1
Bilgi ve iletişim		1	1
Gayrimenkul faaliyetleri		1	1
Diğer hizmet faaliyetleri	1		1
MANİSA	95	86	181

Kaynak: İPA 2015

Part-Time çalışanı olan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekme nedenlerinin başında diğer grafiklerde olduğu gibi Gerekli Mesleki Yeterliliğe Sahip Olamama gösterilmiştir. İkinci sırada Yeterli tecrübe olmaması, üçüncü sırada ise Bu Meslekte Yeterli başvuru olmaması olarak belirtilmiştir. (Bkz. Grafik-21)

Grafik-21: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

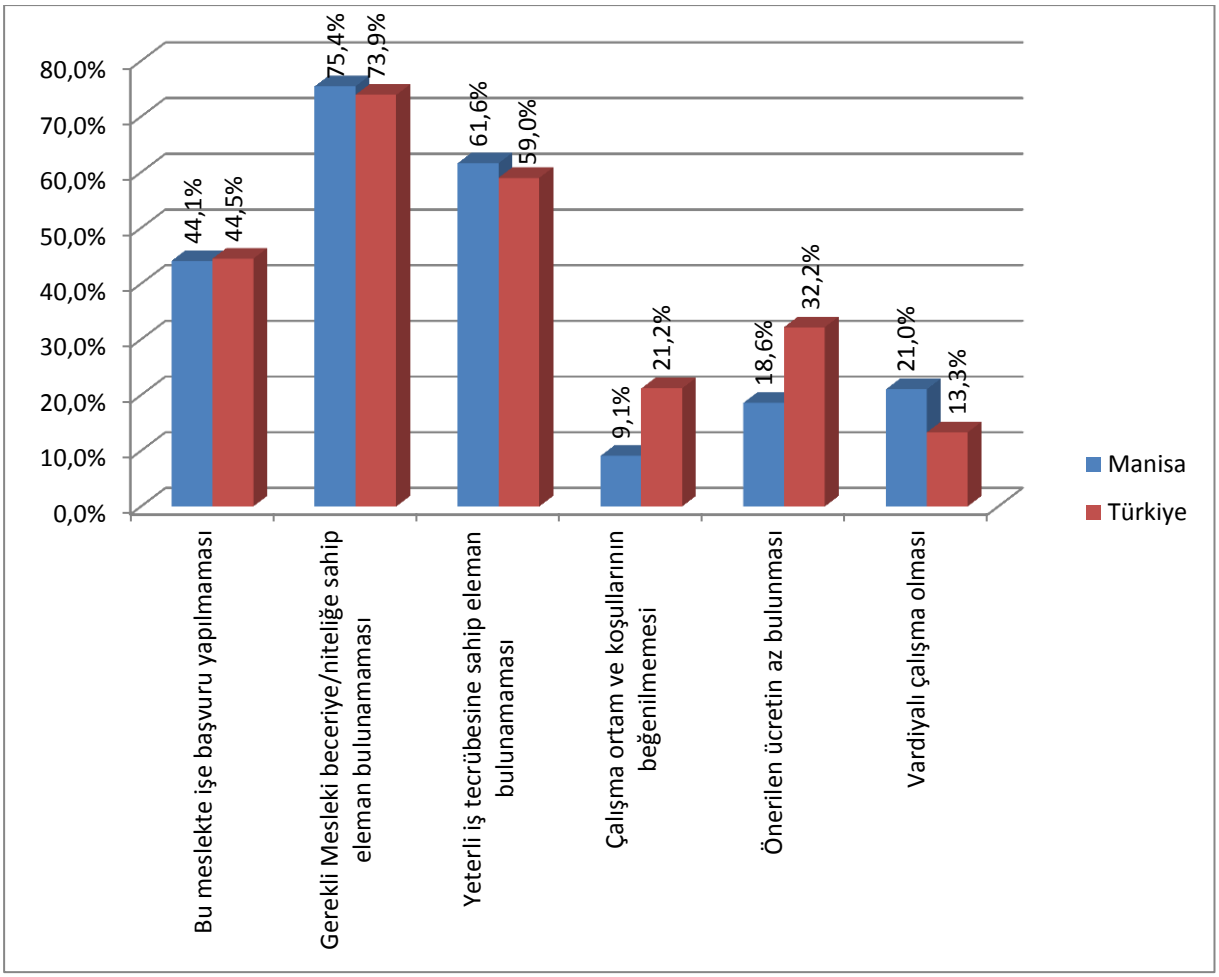

Kaynak: İPA 2015

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo-56: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	NİDO
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	2,0%
İhracat Yapan İşyerleri	2,3%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	1,3%
Genel Toplam	2,90%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimleri incelendiğinde en yükse kartış beklenen sektör yüzde 7,2 ile İnşaat'tır. Sayısal bazda ise en yüksek artış beklentisi İmalat sektöründe olmasına rağmen çalışan sayısının da çok yüksek olması Net İstihdam Değişim Oranının (NİDO) daha düşük çıkmasına neden olmuştur. Net İstihdam Değişiminde azalış beklenilen tek sektör Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektöründe görülmektedir. (Bkz. Tablo-57)

Tablo-57: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	NİDO
İnşaat	310	7,2%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	13	6,8%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	42	6,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	594	6,2%
Bilgi ve iletişim	7	5,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	145	4,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	55	4,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	2,7%
İmalat	1.376	2,3%
Ulaştırma ve depolama	106	2,2%
Eğitim	40	2,0%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	52	1,7%
Madencilik ve taş ocakçılığı	134	1,5%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	1,2%
Gayrimenkul faaliyetleri	5	0,6%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0,0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	-10	-6,3%
Manisa	2874	2,9%

Kaynak: İPA 2015

Meslek Gruplarına göre Net İstihdam değişiminde Yöneticiler meslek grubu haricindekilerde artış beklenmektedir. Sayısal olarak en yüksek artış sırasıyla Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar, Teknisyenleri Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları ve Nitelik Gerektirmeyen Meslekler olarak sıralanmıştır. Oranlarda ise sıralama ilk sırada Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları, Hizmet ve Satış Elemanları ve Teknisyenleri Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları şeklinde sıralanmaktadır. Bu farklılığın nedeni ise her Meslek grubunda çalışan sayılarının farklı olmasıdır. (Bkz. Tablo-58)

Tablo-58: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	NET İSTİHDAM DEĞİŞİMİ	NİDO
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	73	1,1%
Hizmet ve Satış Elemanları	292	5,1%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	401	3,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları	63	8,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	65	0,9%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	779	4,0%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	439	4,5%
Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar	763	2,3%
Yöneticiler	0	0,0%
Manisa	2874	2,9%

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı beklenen meslekler sırasıyla, Cevher Hazırlama Teknikeri, Beden İşçisi (Genel), Montaj İşçisi (Havalı Tornavida) ve Güvenlik Görevlisi olarak sıralanırken, azalış beklenen mesleklerin ilk dördü Beden İşçisi (Genel), Büro Memuru (Genel), Matematik Öğretmeni ve İnşaat Elemanları Kalıpçısı (Elle) şeklinde sıralanmıştır. Hem azalışta hem de artışta yer alan Beden İşçisi (Genel) mesleği, işyerlerinde üretim kısmında çalışanların fazla iş değiştirdiğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. (Bkz. Tablo-59)

Tablo-59: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 15 Meslek

Net istihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
CEVHER HAZIRLAMA TEKNİKERİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	BÜRO MEMURU (GENEL)
MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	MATEMATİK ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	İNŞAAT ELEMANLARI KALIPÇISI (ELLE)
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	İNŞAAT USTASI
BEDEN İŞÇİSİ (İNŞAAT)	TÜRKÇE ÖĞRETMENİ
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	TAŞ VE TUĞLA DUVARCISI/YAPI DUVARCISI
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	İLKÖĞRETİM MATEMATİK ÖĞRETMENİ
GARSON (SERVİS ELEMANI)	TUĞLA VE KİREMİT KALIPÇISI (ELLE)
PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ (KESİM)	PAZARLAMACI
İNŞAAT KALFASI (GENEL)	TEMİZLİK GÖREVLİSİ
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	FEN BİLGİSİ ÖĞRETMENİ-İLKÖĞRETİM
TESİS İŞÇİSİ (MADEN)	BİYOLOJİ ÖĞRETMENİ-ORTAÖĞRETİM
TEMİZLİK GÖREVLİSİ	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (ELLE)
ÇAĞRI MERKEZİ MÜŞTERİ TEMSİLCİSİ	DERİ İŞÇİSİ

Kaynak: İPA 2015

Özelliklerine göre net artış beklenen meslekler incelendiğinde oldukça büyük farklılıklar göze çarpmaktadır. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinde artış beklenen ilk üç meslek Cevher Hazırlama Teknikeri, Beden İşçisi (Genel), CNC Torna Tezgahı Operatörü olarak sıralanmıştır. İhracat yapan firmalarda ise durum Beden İşçisi (Genel), CNC Torna Tezgahı Operatörü, Montaj İşçisi (Havalı Tornavida) şeklindedir. Part-Time çalışılan işyerlerinde Tesis İşçisi (Maden), Otobüs Kaptanı (Şoförü) ve Kalıpçı-Pres şeklinde sıralanmıştır. (Bkz. Tablo-60)

Tablo-60: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Pozitif Yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
CEVHER HAZIRLAMA TEKNİKERİ	BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	TESİS İŞÇİSİ (MADEN)
BEDEN İŞÇİSİ (GENEL)	CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	OTOBÜS KAPTANI (ŞOFÖRÜ)
CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ	MONTAJ İŞÇİSİ (HAVALI TORNAVİDA)	KALIPÇI-PRES
PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI
GÜVENLİK GÖREVLİSİ (SİLAHSIZ)	PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ (KESİM)	ELEKTRİK TEKNİKERİ
TESİS İŞÇİSİ (MADEN)	BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	HEMŞİRE
METAL MAMULLER MONTAJ İŞÇİSİ	TESVİYECİ	CNC TORNA TEZGAHI OPERATÖRÜ
KALIPÇI-PRES	PLASTİK ENJEKSİYON ÜRETİM ELEMANI	MARANGOZ
PRES TEZGAHI OPERATÖRÜ (KESİM)	DİĞER İMALAT VE İLGİLİ İŞÇİLER (MAKİNE İLE)	DİĞER SONDAJCILAR VE İLGİLİ İŞÇİLER
BEDEN İŞÇİSİ (TAŞIMA, YÜKLEME-BOŞALTMA)	AMBALAJCI (MAKİNE İLE)	MEKANİK BAKIM ONARIMCISI
TESVİYECİ	ŞEKİLLENDİRME MAKİNESİ OPERATÖRÜ-METAL	MAKİNE TEKNOLOJİSİ TEKNİSYENİ
GÜVENLİK GÖREVLİSİ	KABLO GRUPLAMA İŞÇİSİ	DİĞER ELEKTRİK TEKNİSYENLERİ
BAHÇE BAKIM ELEMANI(PARK BAHÇE VE KORULARIN BAKIMI)	GAZ ALTI KAYNAKÇISI	AŞÇI YARDIMCISI
AMBALAJCI (MAKİNE İLE)	KALIPÇI-PRES	KASİYER
ŞEKİLLENDİRME MAKİNESİ OPERATÖRÜ-METAL	KAUÇUK ÇEKME MAKİNESİ OPERATÖRÜ	DİĞER TEKNİSYEN VE TEKNİKERLER

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre net istihdam değişimleri incelendiğinde, sağlık sektöründe en yüksek istihdam artışı beklendiği görülüyor. Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektörü istihdam azalışının beklendiği en yüksek orana sahiptir. Bunun dışında işyerlerinin büyük çoğunluğunda istihdam değişimleri beklenmemektedir. (Bkz. Tablo-61)

Tablo-61: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	İstihdam Değişmeyecek İşyeri %	Fikrim Yok %
Madencilik ve taş ocakçılığı	22,7%	0,0%	27,3%	50,0%
İmalat	20,7%	3,1%	33,1%	43,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	25,0%	0,0%	25,0%	50,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%	0,0%	50,0%	50,0%
İnşaat	12,5%	2,5%	37,7%	47,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	20,5%	2,8%	40,3%	36,4%
Ulaştırma ve depolama	13,7%	2,0%	42,1%	42,2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14,3%	1,3%	41,6%	42,9%
Bilgi ve iletişim	9,1%	0,0%	45,5%	45,5%
Finans ve sigorta faaliyetleri	25,0%	25,0%	25,0%	25,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	18,2%	0,0%	36,4%	45,5%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	25,0%	3,6%	25,0%	46,4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21,5%	6,2%	30,8%	41,6%
Eğitim	15,9%	5,7%	39,8%	38,6%
İnsan sağliği ve sosyal hizmet faaliyetleri	28,1%	0,0%	31,3%	40,6%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%	16,7%	83,3%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	9,8%	2,4%	48,8%	39,0%

Kaynak: İPA 2015

SONUÇ

Dünyadaki küreselleşme süreciyle beraber ortaya çıkan değişimlerden işgücü piyasaları da büyük oranda etkilenmiştir. Bu değişimle beraber son yirmi yılda işsizlik ve istihdam sorununun giderek arttığı gözlenmiştir. Bu durum işsizliği azaltmayı ve istihdamı arttırmayı amaçlayan politikaların önemini arttırmıştır. İstihdamı artırmayı amaçlayan bu politikalara İŞKUR'un da büyük katkıları bulunmaktadır. Bu bağlamda; İŞKUR tarafından UMEM kapsamında gerçekleşen mesleki eğitimler, işbaşı eğitim programları ile çalışanların tecrübe kazanması, işgücü yetiştirme ve meslek eğitim kursları, girişimcilik kursları, iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri gerçekleştirilmektedir.

2015 yılında Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü personeli tarafından yapılan iş piyasası analiz çalışmaları sonucunda elde edilen bilgiler, Manisa ilinin sektörel anlamda gelişiminin izlenmesine, bu durumda ilin işgücü piyasasına ilişkin mevcut durumu hakkında bilgi edinmesine, sektörlerin ihtiyaç duyduğu işgücü özelliklerini belirlenmesi ve işgücü piyasasının geleceğe yönelik istihdam politikalarının geliştirilmesine yardımcı olacaktır.

Manisa iline ilişkin derlenen verilerin genel bir değerlendirmesi yapıldığında; Manisa'nın aldığı göç kadar, göç verdiği, bununla beraber sınırlı da olsa nüfusta bir düşüş olduğu, ilde kent nüfusunun daha yoğun ve cinsiyete göre dağılımının dengeli olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Manisa'nın gelişimine yönelik en önemli sorunlarından birisinin de, önemli sayıda öğrenci ile nitelikli-yüksek ücretli personelin Manisa'da ikamet etmemesi ve Manisa'da yaratılan gelirin yüksek oranda Manisa dışında harcanması gelmektedir. Bunu engelleyebilmek açısından Manisa ilindeki sosyal ve kültürel etkinliklerin arttırılması sağlanmalıdır. Bunun sonucunda nitelikli-yüksek ücretli personelin Manisa'da ikamet etmesi ve yaratılan gelirin ilimizde kalması sağlanabilir.

İktisadi faaliyetleri açısından Manisa ilini incelediğimizde sanayi ve tarımın Türkiye ortalamasının üstünde iken hizmet sektörü Türkiye ortalamasının altında kaldığı görülmektedir. Hizmet sektöründe istihdamın artışının sağlanması Manisa ilinin refah seviyesini de yükseltecektir.

Eldeki verilere göre Manisa'da istihdam oranı son yıllarda bir artış göstermekte ve aynı oranda da işsizlik değerleri düşmektedir. İşsizlikte en yüksek seviye olan lise altı eğitim düzeyindeki bireylerin mesleki eğitim almalarının sağlanması ile işsizlik oranlarının düşmesine katkıda

bulunacaktır. Ancak, İŞKUR tarafından finanse edilen özellikle de imalat sektöründen gelen istihdam garantili mesleki eğitim taleplerinde ön yeterlilik olarak lise ve dengi eğitim almış katılımcıların talep edilmesi, lise altı eğitim düzeyindeki bireylere mesleki eğitim verilmesini zorlaştırmaktadır. Bu noktada, açık lise veya meslek liselerine katılımın yaygınlaştırılması için İl Milli Eğitim Müdürlüğüne büyük görev düşmektedir

Genel olarak işgücüne katılım oranı Türkiye ortalamasının üstünde olmakla birlikte, kadınların işgücüne katılımı yeterli seviyede olmadığından, kadınları işgücüne çekmek önem arz etmektedir. Özellikle de kadınlara yönelik düzenlenecek mesleki eğitim kursları ile birlikte işbaşı eğitim programları, girişimcilik programlarıyla birlikte kadınların işgücüne katılımları artıracaktır.

Manisa'da toplamda 2 bin 22 firmayla yüz yüze görüşülmüştür. Bu firmaların büyük çoğunluğu imalat sektöründe bulunmakta olup buna göre Manisa'da imalat sektörünün gelişmiş olduğunu görmekteyiz. Sanayi sektöründeki firmaların büyük çoğunluğunun ihtiyacı, belli bir vasfa sahip mesleki eğitim belgeli çalışanlardır. Bu anlamda Manisa ilinde örgün ve yaygın mesleki eğitimin nitelik ve nicelik yönünden kapasitesinin arttırılmasının, sektörlerin eğitimli personel ihtiyacını karşılayacağı düşünülmektedir.

Yapılan araştırmada açık işler için talep edilen becerileri incelediğimizde; 'yeterli bilgi sahibi olmama' ve 'fiziki yeterlilik' olarak tespit edilmiştir. Özellikle yeterli bilgi sahibi olmama noktasında çalışanlara mesleki eğitim verilerek bu ihtiyaçlar karşılanabilecektir.

Firmaların ve vatandaşların İŞKUR ile bağlantısını arttırarak daha etkin çalışılması sağlanmalıdır. Bu bağlamda iş ve meslek danışmanlığı hizmetleri daha çok ön plana çıkarılmalıdır. Ayrıca, yeni açılan firmalara İŞKUR faaliyetleri etkin olarak tanıtılmalıdır.

İldeki meslek liseleri ve meslek yüksekokulları, sektördeki ihtiyaç duyulan mesleklerde eğitime ağırlık vermelidir. Özellikle ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencilerine meslek seçiminin ve mesleki eğitimin önemi anlatılmalıdır.

Ayrıca, meslek yüksekokulları ve meslek liselerindeki mesleki eğitimin sektördeki teknolojik gelişmelere paralel olarak yenilenmesi ile mesleki eğitim kalitesinin artmasına destek sağlanmalıdır.

Gerek liselerden gerekse üniversitelerden yeni mezun olan işsiz bireylerin işbaşı eğitim programına yönlendirilerek yeterli tecrübeyi kazanmaları sağlanabilir. Böylelikle yeni mezun olan çalışan adaylarının istihdamı da kolaylaşacaktır.

KOSGEB işbirliği ile yürütülen girişimcilik programlarından sertifika alanlardan hibe ve kredisinden faydalanarak, kendi işlerini kuranların sayılarının artırılması için gerekli özendirmenin yapılması gerekmektedir. Bu şekilde açılan işyerleri kendi istihdamları dışında yanlarında yeni istihdamlarda yaratacaklarından KOBİ'lere verilecek destekler de arttırılmalıdır.

Dünya'da ve Türkiye'de son yıllarda istihdam problemleri yaşanmaktadır. Özellikle vasıfsız işgücü artarken kalifiye personelin azalması istihdam konusunda sorunları daha da arttırmaktadır. Bu yüzden İŞKUR'un özel sektör temsilcileri ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla daha fazla işbirliği yapması gerekmektedir. İş ve meslek danışmanlığı faaliyetlerinin etkin olarak kullanılması ve bireylerin doğru mesleklere yönlendirilmesi büyük önem kazanmıştır.

Raporda belirtilen tespit ve önerileri değerlendirerek ilimizin ekonomik ve sosyal alanlarda iyileştirilmesi için gerekli gayret gösterilmelidir.

KAYNAKÇA

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

İŞKUR Manisa İl Raporu 2014

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

IŞKUR 2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,
Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davrananlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 ncı maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :.....

Örnek No :.....

Işletmenin Yasal Unvanı :.....

1

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE :.....

MAHALLE :.....

Cadde/Sokak :.....

İÇ/DIŞ KAPI NO :.....

TELEFON/FAKS/E-POSTA :.....

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:..... Unvanı :

Tarih ....:..... Telefonu :

E-Posta ....:..... İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

……

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐

(……. Yılından bu yana)

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVCUT İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

Yapılan iş (Örnek; mimar, ziraat mühendisi, harita teknikeri, buldozer operatörü, sekreter, taşıma işçisi vb.)	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
TOPLAM			

4

İŞKUR

2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz ☐ ⇨ 9.Soruya geçiniz.

Eleman Aranılan Meslekler	Toplam Açık İş Sayısı	Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi 1. Çıraklık 2. Lise altı 3. Genel lise 4. Meslek L. 5. Meslek yüksekokulu 6. Lisans 7. Lisansüstü 8. Fark etmez	Açık isiniz icin asağıdaki seçeneklerden hangisini tercih edersiniz? 1. Kadın 2. Erkek 3. Fark etmez			Talep Edilen Beceriler* 1. Bilgisayar kullanımı 2. Fiziki ve bedensel yeterlilik 3. Hesap yapabilme (Analitik beceri) 4. İletişim ve ifade yeteneği 5. Proje tabanlı çalışma 6. Satış ve pazarlama becerisi 7. Sorun çözme ve inisiyatif alabilme 8. Takım çalışması 9. Yabancı Dil 10. Yeterli mesleki/teknik bilgi ve tecrübe			İlgili meslekteki acık isinizi hangi yolla arıyorsunuz** 1. Akraba-Eş Dost 2. Gazete-İlan, vb. 3. İnternet-Sosyal Medya 4. İŞKUR aracılığıyla 5. Özel İstihdam Büroları			Açık İşinizi Ne Kadar Süredir Arıyorsunuz?		
			1	2	3	1	2	3	1	2	3	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1- En önemli)

**Kullandığınız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.

5

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARİYLE ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	10. soruya geçiniz.

9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal artış

10) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐ ⇨	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐ ⇨	11. soruya geçiniz.

10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibariyle işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?

Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler	Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yok ☐ ➡ Görüşme Bitmiştir. TEŞEKKÜRLER.

Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler	Temininde Güçlük Çekilen Eleman Sayısı	Temininde Güçlük Çekilme Nedeni* 1. Bu meslekte işe başvuru yapılmaması 2. Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması 3. Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması 4. Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi 5. Önerilen ücretin az bulunması 6. Vardiyalı çalışma olması					
		1	2	3	4	5	6

*Birden Fazla Seçenek Işaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.
İşverenin görüşleri:
Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	252	15	267
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336

IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	477	26	503
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460
KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924

VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.712	4.090	92.802
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.813	10.211	132.024

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olunduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Talep Araştırması: İŞKUR tarafından 12 Mayıs-27 Haziran tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında "İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu" uygulamasıdır.

İşgücü Talep Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan "Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi" üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. Talep araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için "işyeri cevapsızlık formu" doldurulmuştur.

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır.

Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar. Yukarıda belirtilenler şu şekilde özetlenebilir;

Çalışma çağındaki nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

İşgücü: İstihdam edilenler+ İşsizler

Kurumsal olmayan nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastahane, hapishane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Genç nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

İKO = (İşgücü Arzı (İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında

bilgi verir. Cinsiyet ve yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

Eğitim seviyelerine göre işgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

İstihdam edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İş başında olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş başında olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (ayni ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özelikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

İstihdam Oranı = (Toplam istihdam)/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İşteki durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

İktisadi faaliyetlere göre istihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, ormancılık ve balıkçılık
B	Madencilik ve Taş ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, gaz, Buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı
E	Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve parekende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motordikletlerin onarımı
H	Ulaştırma ve depolama
I	Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri
J	Bilgi ve iletişim
K	Finans ve sigorta faaliyetleri
L	Gayrimenkul faaliyetleri
M	Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetleri
N	İdari ve destek hizmet faaliyetleri
O	Kamu yönetimi ve savunma
P	Eğitim
Q	İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri
R	Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor
S	Diğer hizmet faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına
U	Uluslar arası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

Mesleklere göre istihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütünün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) İSCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. İSCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Kayıt dışı istihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt dışı istihdam oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

Kayıtdışı istihdam Oranı = (Kayıtdışı istihdam)/(Toplam istihdam) x 100

Eksik istihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek "zamana bağlı eksik istihdam" ve "yetersiz istihdam" kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

Zamana bağlı eksik istihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer

işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu taktirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Yetersiz istihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

İşsizlik Oranı = İşsiz/(İşgücü arzı (istihdam+işiz)) x 100

Genç işsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç işsizlik oranı : Genç işsizliğini ayrıntılı olarak tanımlayabilmek için dört ölçüt önemlidir.

15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

içinde genç işsizlerin oranını gösteren genç işsizlik oranı

İşgücüne dahil olmayan (İnaktif) nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır.

İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş aramayıp çalışmaya hazır olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş bulma ümidi olmayanlar: Daha önce ii aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma,öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu

belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6.Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı = (Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus-(İstihdam+İşsiz))/(Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus) x 100

Eğitim durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana grupla aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen

2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen

3. İlkokul

4. İlköğretim

5. Ortaokul veya mesleki ortaokul

6. Genel Lise

7. Mesleki veya teknik lise

8. Yüksek öğretim

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır (İŞKUR)

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı işgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Aktif kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Talep araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin İşsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyuşmazlığıdır.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu

değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

İşe Yerleştirme: İş arayanların kurumca işe yerleştirilmesidir.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde güçlük çekilen meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksiği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş bağımlılık oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranın yüzde olarak ifadesidir.

Yaş Bağımlılık Oranı = ((0-14 yaş nüfus + 65 yaş nüfus))/(15-64 yaş nüfus) x 100

Yerel birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2014/1.DÖNEM							
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Temininde Güçlük Çekilen Kişi Sayısı	30 Haziran 2015 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı 30 Haziran 2015
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	15	1.203	28	47	29	2,3%	2,4%
İmalat	327	14.685	481	777	921	3,2%	6,3%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	5	258	2	33	46	0,8%	17,8%
İnşaat	439	7.066	126	466	566	1,8%	8,0%
Toptan ve Perakende Ticaret	403	8.100	313	486	466	3,7%	5,7%
Ulaştırma ve Depolama	64	3.397	64	94	39	1,8%	1,2%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	195	7.524	430	495	201	5,4%	2,7%
Bilgi ve İletişim	4	121	2	12	1	1,6%	0,8%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	15	218	1	2	21	0,5%	9,6%
Gayrimenkul Faaliyetleri	21	283	29	28	19	9,2%	6,6%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	63	553	38	115	48	6,5%	8,7%
İdari ve Destek Hizmetleri	55	2.063	103	121	228	4,7%	11,0%
Eğitim	89	2.192	26	57	-25	1,2%	-1,2%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	47	1.740	95	97	137	5,2%	7,9%
Kültür, Sanat ve Spor	6	66			8	0,0%	12,7%
Diğer Hizmetler	76	689	33	33	28	4,6%	4,0%
Genel Toplam	**1.825**	**50.164**	**1.771**	**2.865**	**2.732**	**3,4%**	**5,4%**